

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

НАКАЗ

м. Київ

31 05 20 19 р.

№ 778

Про затвердження стандарту професійної
(професійно-технічної) освіти
з робітничої професії
«Сапер (розмінування)»

Відповідно до законів України «Про освіту», «Про професійну (професійно-технічну) освіту», постанови Кабінету Міністрів України від 17.08.2002 № 1135 «Про затвердження Державного стандарту професійно-технічної освіти», розпорядження Кабінету Міністрів України від 28.03.2018 № 244-р «Про затвердження плану пріоритетних дій Уряду на 2018 рік» та наказу Міністерства освіти і науки України від 04.04.2018 № 320 «Про розроблення стандартів професійної (професійно-технічної) освіти на основі компетентнісного підходу в 2018 році»

НАКАЗУЮ:

1. Затвердити стандарт професійної (професійно-технічної) освіти з професії «Сапер (розмінування)» (код 5169), що додається.

2. Установити, що стандарт, зазначений у пункті 1 цього наказу, упроваджується в освітній процес з 01 вересня 2019 року.

3. Директорату професійної освіти Міністерства освіти і науки України (Шумік І. В.), ДНУ «Інститут модернізації змісту освіти» (Завалевський Ю. І.) надавати закладам професійної (професійно-технічної) освіти методично-консультативну допомогу з питань упровадження стандарту, зазначеного у пункті 1 цього наказу.

4. Визнати таким, що втратив чинність, наказ Міністерства освіти і науки України від 10.11.2016 № 1356 «Про затвердження державного стандарту професійно-технічної освіти з професії «Сапер (розмінування)».

5. Контроль за виконанням цього наказу покласти на першого заступника Міністра Хобзея П. К.

Міністр

Л. М. Гриневич

**Міністерство освіти і науки України
Міністерство соціальної політики України**

ЗАТВЕРДЖЕНО
Наказ Міністерства освіти і науки України
від « 31 » 05 2019 р. № 748

**Стандарт професійної
(професійно-технічної) освіти**

СП(ПТ)О 5169.О.84.25 - 2019
(позначення стандарту)

Професія: Сапер (розмінування)
Код: 5169

Професійні кваліфікації:
сапер (розмінування);
сапер (розмінування) 3-го класу;
сапер (розмінування) 2-го класу;
сапер (розмінування) 1-го класу;
сапер (розмінування) вищої категорії

*Видання офіційне
Київ – 2019*

Інформація про робочу групу

Розробники

Толкунов І. О. – начальник кафедри піротехнічної та спеціальної підготовки факультету цивільного захисту Національного університету цивільного захисту України, м. Харків, канд. техн. наук, доцент.

Багмут О. М. – завідувач сектору наукового та навчально-методичного забезпечення модернізації змісту професійної освіти Інституту модернізації змісту освіти Міністерства освіти і науки України.

Процюк Б. В. – начальник циклу – старший викладач циклу підготовки фахівців піротехнічних підрозділів Навчального центру Оперативно-рятувальної служби цивільного захисту ДСНС України, с. Ватутіне Харківської області.

Смирнов О. М. – старший викладач кафедри піротехнічної та спеціальної підготовки факультету цивільного захисту Національного університету цивільного захисту України, м. Харків.

Стецюк Є. І. – старший викладач кафедри піротехнічної та спеціальної підготовки факультету цивільного захисту Національного університету цивільного захисту України, м. Харків.

Шевчук М. М. – старший викладач циклу підготовки фахівців піротехнічних підрозділів Навчального центру Оперативно-рятувальної служби цивільного захисту ДСНС України, с. Ватутіне Харківської області.

Науковий консультант

Паржницький В. В. – начальник відділу наукового та навчально-методичного забезпечення змісту професійної освіти Інституту модернізації змісту освіти Міністерства освіти і науки України, канд. пед. наук.

Літературний редактор

Шевченко Т. О. – начальник сектору редакційно-видавничої діяльності Національного університету цивільного захисту України, м. Харків.

Технічний редактор

Хорошилова К. В. – редактор науковий сектору редакційно-видавничої діяльності Національного університету цивільного захисту України, м. Харків.

Керівники робочої групи

Шумік І. В. – генеральний директор директорату професійної освіти МОН України.

Кучинський М. С. – начальник головного управління професійної освіти директорату професійної освіти МОН України.

Гринько В. Ю. – начальник відділу організації служби та підготовки підрозділів Оперативно-рятувальної служби цивільного захисту Департаменту реагування на надзвичайні ситуації Державної служби України з надзвичайних ситуацій.

Загальні положення

Стандарт професійної (професійно-технічної) освіти (далі – СП(ПТ)О) з професії 5169 Сапер (розмінування) розроблено відповідно до Конституції України, Законів України «Про освіту», «Про професійну (професійно-технічну) освіту», «Про професійний розвиток працівників», «Про зайнятість населення», «Про організації роботодавців, їх об'єднання, права і гарантії їх діяльності», постанови Кабінету Міністрів України від 23 листопада 2011 року № 1341 «Про затвердження Національної рамки кваліфікацій», розпорядження Кабінету Міністрів України від 14 грудня 2016 року № 1077 «Про затвердження Плану заходів із впровадження Національної рамки кваліфікацій на 2016-2020 роки», Середньострокового плану пріоритетних дій Уряду до 2020 року, затвердженого розпорядженням Кабінету Міністрів України від 03 квітня 2017 року № 275-р, Довідника кваліфікаційних характеристик професій працівників у сфері цивільного захисту України (випуск 92), затвердженого наказом Державної служби України з надзвичайних ситуацій від 05.12.2018 № 707, інших нормативно-правових актів та є обов'язковим для виконання закладами професійної (професійно-технічної) освіти, що здійснюють (або забезпечують) підготовку кваліфікованих робітників на замовлення центрального органу виконавчої влади, який реалізує державну політику у сфері цивільного захисту.

Стандарт професійної (професійно-технічної) освіти містить:

- титульну сторінку;
- інформацію про робочу групу з розроблення СП(ПТ)О;
- загальні вимоги щодо реалізації СП(ПТ)О;
- загальнопрофесійний навчальний блок;
- перелік навчальних модулів та професійних компетентностей;
- перелік ключових компетентностей;
- умовні позначення, що використовуються у СП(ПТ)О;
- сферу професійної діяльності випускника;
- специфічні вимоги до робітника з даної професії;
- вимоги до кожної професійної кваліфікації.

Загальні вимоги щодо реалізації СП(ПТ)О

Підготовка кваліфікованих робітників за професією 5169 „Сапер (розмінування)“ передбачає первинну професійну підготовку, професійне (професійно-технічне) навчання, перепідготовку та підвищення кваліфікації. Підготовка за відповідною професійною кваліфікацією ґрунтується на компетентнісному підході за модульним принципом. Навчальний модуль – логічно завершена складова СП(ПТ)О, що формується на основі кваліфікаційної характеристики, потреб роботодавців, сучасних технологій та новітніх матеріалів і обладнання.

Структура навчального модуля містить перелік компетентностей та їх зміст. Засвоєння навчального модуля може підтверджуватися відповідним документом (сертифікат/посвідчення/свідцтво), що видається закладом професійної (професійно-технічної) освіти.

СП(ПТ)О визначає три групи компетентностей: загальнопрофесійні, ключові та професійні. Компетентність/компетентності – здатність особи до виконання певного виду діяльності, що виражається через знання, уміння, навички, морально-етичні цінності та інші особистісні якості.

Загальнопрофесійні компетентності – знання та уміння, що є загальними (спільними) для даної професії.

Ключові компетентності – загальні здібності й уміння (психологічні, когнітивні, соціально-особистісні, інформаційні, комунікативні), що дають змогу особі розуміти ситуацію, досягати успіху в особистісному і професійному житті, набувати соціальної самостійності та забезпечують ефективну професійну й міжособистісну взаємодію (набуваються впродовж усього терміну навчання поза робочим навчальним планом).

Професійні компетентності – знання та уміння особи, які дають їй змогу виконувати трудові функції, швидко адаптуватися до змін у професійній діяльності та є складовими даної професійної кваліфікації.

У закладах професійної (професійно-технічної) освіти тривалість первинної професійної підготовки, професійного (професійно-технічного) навчання встановлюється відповідно до професійної кваліфікації, яку набуває здобувач освіти, що визначається робочим навчальним планом.

Навчальний час здобувача освіти визначається обліковими одиницями часу, передбаченого для виконання робочих освітніх програм професійної (професійно-технічної) освіти.

Обліковими одиницями навчального часу є:

- академічна година тривалістю 45 хвилин;
- урок виробничого навчання, тривалість якого не перевищує 6 академічних годин;
- навчальний день, тривалість якого не перевищує 8 академічних годин;
- навчальний тиждень, тривалість якого не перевищує 36 академічних годин.

Навчальний (робочий) час здобувача освіти в період проходження виробничої практики встановлюється залежно від режиму роботи підприємства, установи, організації, підрозділу ДСНС України відповідно до законодавства.

Професійно-практична підготовка здійснюється в навчальних майстернях, лабораторіях, на навчальних полігонах, навчально-тренувальних комплексах, навчально-виробничих дільницях, а також на робочих місцях підприємств або підрозділів ДСНС України.

Вимоги до професійної кваліфікації охоплюють:

- кваліфікаційну характеристику професії;
- вимоги до освітнього, освітньо-кваліфікаційного рівня вступника, професійної кваліфікації випускника закладу професійної (професійно-технічної) освіти;
- типову навчальну програму;
- типовий навчальний план підготовки кваліфікованих робітників;
- перелік основних засобів навчання.

Типова навчальна програма підготовки кваліфікованих робітників за відповідною професійною кваліфікацією визначає перелік навчальних модулів, перелік та зміст професійних компетентностей.

Типовий навчальний план підготовки кваліфікованих робітників за відповідною професійною кваліфікацією містить розподіл навчального навантаження між загальнопрофесійною, професійно-теоретичною та професійно-практичною підготовкою, консультації, кваліфікаційну атестацію. У типовому навчальному плані визначено загальну кількість годин для оволодіння професійною кваліфікацією та розподіл годин між навчальними модулями.

Робочі навчальні плани для підготовки кваліфікованих робітників розробляються закладами професійної (професійно-технічної) освіти на основі типових навчальних планів та типових навчальних програм і затверджуються департаментами (управліннями) освіти і науки обласних, Київської міської державних адміністрацій.

Робочі навчальні плани підготовки кваліфікованих робітників визначають освітній рівень вступника, строк навчання, графік навчально-виробничого процесу, зведені дані загального фонду навчального часу в тижнях, перелік навчальних предметів та кількість годин, відведених на них, послідовність їх вивчення, загальний фонд навчального часу, терміни контролю знань, умінь і навичок здобувачів освіти, планований рівень професійної кваліфікації випускника.

Робочі навчальні програми з навчального предмета (професійно-практичної підготовки) для підготовки кваліфікованих робітників розробляються викладачами (майстрами виробничого навчання) і визначають зміст навчальних предметів відповідно до компетентностей та тематичний погодинний розподіл відповідно до робочих навчальних планів.

Перелік основних засобів навчання за професійною кваліфікацією розроблено відповідно до потреб роботодавців, сучасних технологій, обладнання та матеріалів.

За результатами здобуття професійної кваліфікації проводиться державна кваліфікаційна атестація, що передбачає оцінювання набутих компетентностей й визначається параметрами: «знає – не знає»; «уміє – не вміє». Поточне оцінювання проводиться відповідно до чинної нормативно-правової бази.

Заклади професійної (професійно-технічної) освіти, органи управління освітою, замовники організують та здійснюють поточний, тематичний, проміжний і вихідний контроль знань, умінь та навичок здобувачів освіти, їх кваліфікаційну атестацію. Представники роботодавців, їх організацій та об'єднань долучаються до тематичного, вихідного контролю знань, умінь та навичок здобувачів освіти та безпосередньо беруть участь у кваліфікаційній атестації.

Після завершення навчання кожен здобувач освіти повинен уміти самостійно виконувати всі роботи, передбачені кваліфікаційною характеристикою, технологічними умовами і нормами, встановленими у сфері

цивільного захисту.

Навчання з охорони праці проводиться згідно з вимогами законодавства з питань охорони праці. Теоретична частина предмета «Охорона праці» у складі загальнопрофесійної підготовки вивчається обсягом не менше 30 годин, а при підвищенні кваліфікації та перепідготовці вивчається обсягом не менше 15 годин (п. 2.3. Типового положення про порядок проведення навчання і перевірки знань з питань охорони праці, затвердженого наказом Державного комітету України з нагляду за охороною праці від 26.01.2005 № 15, зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 15 лютого 2005 року за № 231/10511 (зі змінами).

До самостійного виконання робіт здобувачі освіти допускаються лише після навчання й перевірки знань з охорони праці.

Навчання з надання домедичної допомоги проводиться відповідно до Порядку підготовки та підвищення кваліфікації осіб, які зобов'язані надавати домедичну допомогу, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 21 листопада 2012 року № 1115. Програма відповідає курсу домедичної підготовки «Перший на місці події», згідно з наказом МОЗ України від 29.03.2017 року № 346 «Про удосконалення підготовки з надання домедичної допомоги осіб, які не мають медичної освіти», та включається до загальнопрофесійного блоку програм підготовки обсягом не менше 64 годин.

Підвищення кваліфікації проводиться за окремими освітніми програмами, що розробляються закладами професійної (професійно-технічної) освіти центрального органу виконавчої влади, який реалізує державну політику у сфері цивільного захисту, відповідно до орієнтовного типового навчального плану підвищення кваліфікації кваліфікованих робітників даного стандарту.

Кваліфікаційна пробна робота проводиться за рахунок часу, відведеного на виробничу практику. Перелік кваліфікаційних пробних робіт розробляється закладами професійної (професійно-технічної) освіти, підприємствами, установами та організаціями відповідно до вимог кваліфікаційних характеристик, потреб роботодавців, сучасних технологій та новітніх засобів і обладнання у сфері цивільного захисту.

Години, відведені на консультації, враховуються в загальному фонді навчального часу.

Критерії державної кваліфікаційної атестації випускників розробляються закладом професійної (професійно-технічної) освіти разом із роботодавцями і базуються на компетентнісному підході відповідно до вимог кваліфікаційної характеристики, потреб роботодавців, сучасних технологій та погоджуються з органами управління освітою.

Випускнику закладу професійної (професійно-технічної) освіти, який опанував освітню програму й успішно пройшов державну кваліфікаційну атестацію за професійною кваліфікацією, присвоюється освітньо-кваліфікаційний рівень «кваліфікований робітник» з набутої професії та видається свідоцтво державного зразка про присвоєння (підвищення) робітничої кваліфікації.

Умовні позначення, що використовуються в цьому СП(ПТ)О:

- ЗПК – загальнопрофесійна компетентність;
 ЗПБ – загальнопрофесійний блок;
 С(Р) – 0 – сапер (розмінування);
 С(Р) – 3 – сапер (розмінування) 3-го класу;
 С(Р) – 2 – сапер (розмінування) 2-го класу;
 С(Р) – 1 – сапер (розмінування) 1-го класу;
 С(Р) – В – сапер (розмінування) вищої категорії.

Сфера професійної діяльності

Виконувати роботи з очистки місцевості від вибухонебезпечних предметів в межах визначеної території; користуватись приладами та устаткуванням для проведення піротехнічних робіт; здійснювати контроль за якістю виконання поставлених завдань; вести облік виконаних підрозділом робіт; дотримуватись заходів безпеки; організовувати спеціальну підготовку та навчання особового складу прийомом пошуку та знищення вибухонебезпечних предметів, дотриманню заходів безпеки та правил використання технічних засобів.

Специфічні вимоги

**Загальнопрофесійний блок
та зміст загальнопрофесійних компетентностей**

Позначення	Загальнопрофесійні компетентності	Зміст загальнопрофесійних компетентностей
ЗПК.1	Дотримання та виконання вимог охорони праці, промислової і пожежної безпеки, виробничої санітарії	Знати: основні законодавчі акти з охорони праці; права працівників з охорони праці на підприємстві; положення колективного договору щодо охорони праці; порядок проведення адміністративно-громадського контролю за станом охорони праці; основні вимоги правил безпеки праці до службових приміщень і споруд піротехнічного підрозділу; вимоги правил безпеки праці до піротехнічних та аварійно-рятувальних автомобілів, спеціальних пристроїв для проведення піротехнічних та аварійно-рятувальних робіт, переносного спеціального та аварійно-рятувального інструменту, засобів індивідуального бронезахисту фахівців піротехнічних підрозділів (саперів (розмінування)); вимоги правил безпеки праці під час проведення саперних, піротехнічних та вибухових, а також аварійно-рятувальних робіт, ліквідування надзвичайних ситуацій та їх наслідків; основи електробезпеки; параметри й властивості, що характеризують вибухонебезпеку середовища; основи пожежної безпеки та шляхи її забезпечення; основи гігієни праці та виробничої санітарії; засоби та методи захисту працівників від шкідливого та небезпечного впливу виробничих факторів; правила проходження медичних оглядів. Уміти: дотримуватись вимог безпеки праці під час проведення саперних, піротехнічних та вибухових, а також аварійно-рятувальних робіт, ліквідування надзвичайних ситуацій та їх наслідків; дотримуватись вимог безпеки праці під час роботи із піротехнічними та аварійно-рятувальними автомобілями, спеціальними пристроями для проведення піротехнічних та аварійно-рятувальних робіт, переносним спеціальним та аварійно-рятувальним інструментом; використовувати за призначенням засоби індивідуального бронезахисту фахівців піротехнічних підрозділів (саперів (розмінування)); дотримуватись вимог електробезпеки під час роботи із електрифікованим обладнанням та електроустановками; володіти засобами і методами індивідуального та колективного захисту від небезпечних та шкідливих виробничих факторів
ЗПК.2	Оволодіння основами правових знань у	Знати: основні положення законодавчих та нормативно-правових актів у сфері цивільного захисту;

Позначення	Загальнопрофесійні компетентності	Зміст загальнопрофесійних компетентностей
	сфері цивільного захисту	нормативно-правові акти, що регламентують проведення саперних, піротехнічних та вибухових робіт, а також аварійно-рятувальних та інших невідкладних робіт
ЗПК.3	Оволодіння основами трудового права в професійній діяльності	Знати: основні трудові права та обов'язки працівників; положення, зміст, форми та строки укладання контракту (трудового договору); соціальний та правовий захист осіб рядового і начальницького складу служби цивільного захисту, працівників органів управління та сил цивільного захисту і осіб, звільнених із служби цивільного захисту
ЗПК.4	Оволодіння основами надання домедичної допомоги	Знати: медико-правові та етичні аспекти надання домедичної допомоги; як надавати домедичну допомогу, щоб виявити фактори, які загрожують життю, та усунути або зменшити їх негативний вплив на організм людини; як оцінювати стан постраждалого, здійснювати первинний і вторинний його огляд, ґрунтуючись на принципах анатомії, фізіології, патофізіології та особливостях вікового розвитку людини; як здійснювати серцево-легеневу реанімацію, виконувати основи підтримки життєдіяльності; як надавати допомогу постраждалим з невідкладними медичними станами або станами, що викликані факторами навколишнього середовища, як-от: загальне переохолодження, обмороження, перегрівання, опіки; як надавати домедичну допомогу постраждалим з тупими травмами, проникаючими пораненнями, пошкодженнями опорно-рухового апарату; як вживати невідкладних заходів для зупинки кровотечі, накладати пов'язки; як працювати з базовим медичним обладнанням, застосовувати підручні засоби; принципи іммобілізації та евакуації постраждалих з транспортних засобів, запобігати пошкодженням хребта, особливо його шийного відділу; як надавати домедичну допомогу вагітним в разі пологів. Уміти: оглядати постраждалого; визначати життєві показники; оцінювати стан постраждалого; надавати допомогу при зупинці серця, використовувати автоматичний зовнішній дефібрилятор; використовувати дихальне обладнання; надавати допомогу при критичних кровотечах; використовувати допоміжні засоби для забезпечення прохідності дихальних шляхів; накладати шийний комір та іммобілізувати хребет; іммобілізувати кінцівки;

Позначення	Загальнопрофесійні компетентності	Зміст загальнопрофесійних компетентностей
		евакуувати постраждалого з транспортного засобу; накладати пов'язки; надавати допомогу при опіках, обмороженнях; дотримуватись заходів безпеки під час роботи у небезпечних місцях; надавати допомогу при пологах
ЗПК.5	Оволодіння основами матеріалознавства	Знати: загальну класифікацію вибухових речовин та сумішей, їх властивості та галузь застосування; основні види будівельних матеріалів, їх властивості та класифікацію за походженням, призначенням, способом виготовлення; загальну класифікацію металів і сплавів з металів, їх властивості та галузь застосування; класифікацію, склад, властивості та застосування пластмас, інших полімерних матеріалів; класифікацію гуми і гумотехнічних виробів, їх властивості та галузь застосування
ЗПК.6	Морально-психологічні основи професійного статусу сапера (розмінування) в сучасному суспільстві	Знати: захист та унебезпечування людей – сенсоутворюючу основу життя фахівця піротехнічних підрозділів та домінуючий мотив професії. Професійне становлення сапера (розмінування). Роль морального чинника, приклади самовідданих дій саперів при знешкодженні та знищенні вибухонебезпечних предметів, в інших надзвичайних ситуаціях шляхом застосування контрольованого підриву; історію піротехнічної справи в Україні, професійні традиції, їхню роль у формуванні особистісних якостей фахівців піротехнічних підрозділів; зростання соціальної значимості професії сапера (розмінування) у зв'язку з ростом у сучасних умовах числа випадків знаходження вибухонебезпечних предметів, аварій і катастроф техногенного, природного, соціально-політичного та військового характеру. Уміти: застосовувати правила поведінки у колективі; набувати необхідні якості, такі як: відповідальність, відвертість, толерантність, співчуття, повага

**Перелік навчальних модулів та професійних компетентностей
(C(P) – сапер (розмінування), сапер (розмінування) 3-го, 2-го, 1-го класів,
сапер (розмінування) вищої категорії)**

Навчальний модуль	Професійна компетентність	Найменування навчального модуля та компетентності
1	2	3
C(P) – 0.1	Вибухова справа	
	C(P) – 0.1.1	Оволодіння вміннями та правилами поводження з вибуховими матеріалами
	C(P) – 0.1.2	Оволодіння способами ведення вибухових робіт
	C(P) – 0.1.3	Руйнування елементів конструкцій вибуховим способом
	C(P) – 0.1.4	Оволодіння правилами безпеки праці під час поводження з вибуховими матеріалами промислового призначення
C(P) – 0.2	Вибухонебезпечні предмети	
	C(P) – 0.2.1	Історія виникнення та використання боєприпасів. Загальна класифікація та принципи устрою боєприпасів
	C(P) – 0.2.2	Оволодіння правилами безпечного поводження з ручними гранатами
	C(P) – 0.2.3	Оволодіння правилами безпечного поводження з інженерними боєприпасами
	C(P) – 0.2.4	Оволодіння правилами безпечного поводження з артилерійськими, мінометними та реактивними боєприпасами
	C(P) – 0.2.5	Оволодіння правилами безпечного поводження з боєприпасами до засобів ближнього бою
	C(P) – 0.2.6	Оволодіння правилами та способами ідентифікації морських боєприпасів
	C(P) – 0.2.7	Оволодіння правилами безпечного поводження з авіаційними боєприпасами
C(P) – 0.3	Засоби розвідки та розмінування	
	C(P) – 0.3.1	Оволодіння правилами застосування індукційних міношукачів
	C(P) – 0.3.2	Оволодіння правилами застосування сучасних металодетекторів
	C(P) – 0.3.3	Оволодіння правилами використання засобів розмінування
	C(P) – 0.3.4	Оволодіння правилами використання засобів індивідуального бронезахисту сапера
C(P) – 0.4	Організація розмінування місцевості	
	C(P) – 0.4.1	Нормативно-правові документи, які регламентують діяльність піротехнічних підрозділів
	C(P) – 0.4.2	Оволодіння порядком та правилами організації виконання завдань з розмінування місцевості
	C(P) – 0.4.3	Оволодіння порядком проведення органами та підрозділами цивільного захисту нетехнічного та технічного обстеження територій забруднених

	C(P) – 0.4.4	Оволодіння правилами маркування небезпечних ділянок місцевості
	C(P) – 0.4.5	Оволодіння порядком та правилами організації суцільного розмінування місцевості
	C(P) – 0.4.6	Оволодіння правилами знешкодження і знищення вибухонебезпечних предметів
C(P) – 0.5	Захист особового складу від впливу небезпечних речовин	
	C(P) – 0.5.1	Небезпечні хімічні та радіоактивні речовини, які використовуються на об'єктах промисловості
	C(P) – 0.5.2	Оволодіння прийомами захисту від впливу небезпечних хімічних та радіоактивних речовин
	C(P) – 0.5.3	Оволодіння прийомами спеціального оброблення (деконтамінації)
C(P) – 3.1	Вибухова справа	
	C(P) – 3.1.1	Удосконалення вмінь та оволодіння правилами поводження з вибуховими матеріалами
	C(P) – 3.1.2	Оволодіння порядком проведення вибухових робіт за допомогою детонувального шнура
	C(P) – 3.1.3	Руйнування елементів конструкцій вибуховим способом
C(P) – 3.2	Вибухонебезпечні предмети	
	C(P) – 3.2.1	Оволодіння правилами поводження з ручними гранатами та запалами
	C(P) – 3.2.2	Оволодіння правилами поводження з артилерійськими, мінометними та реактивними боєприпасами, підривниками та трубками до них
C(P) – 3.3	Засоби розвідки та розмінування	
	C(P) – 3.3.1	Оволодіння правилами використання засобів пошуку та розмінування
C(P) – 3.4	Організація розмінування місцевості	
	C(P) – 3.4.1	Нормативно-правові документи, які регламентують діяльність піротехнічних підрозділів
	C(P) – 3.4.2	Оволодіння правилами знешкодження і знищення вибухонебезпечних предметів
C(P) – 2.1	Вибухова справа	
	C(P) – 2.1.1	Оволодіння порядком проведення розрахунку електровибухових мереж
	C(P) – 2.1.2	Оволодіння порядком проведення розрахунку зарядів для підривання ґрунтів та скельних порід
C(P) – 2.2	Вибухонебезпечні предмети	
	C(P) – 2.2.1	Оволодіння правилами поводження з авіаційними бомбами та підривниками до них
C(P) – 2.3	Засоби розвідки та розмінування	
	C(P) – 2.3.1	Оволодіння правилами використання засобів пошуку та розмінування

C(P) – 2.4	Організація розмінування місцевості	
	C(P) – 2.4.1	Нормативно-правові документи, які регламентують діяльність піротехнічних підрозділів
	C(P) – 2.4.2	Оволодіння правилами знешкодження і знищення вибухонебезпечних предметів
C(P) – 1.1	Вибухова справа	
	C(P) – 1.1.1	Оволодіння порядком проведення робіт щодо захисту мостів від льодоходів
C(P) – 1.2	Вибухонебезпечні предмети	
	C(P) – 1.2.1	Оволодіння правилами поводження з інженерними мінами та засобами їх підризу
	C(P) – 1.2.2	Оволодіння правилами поводження з пострілами до ручних протитанкових гранатометів
	C(P) – 1.2.3	Оволодіння правилами поводження з реактивними протитанковими гранатами
	C(P) – 1.2.4	Оволодіння правилами поводження з пострілами до станкових та підствольних гранатометів
C(P) – 1.3	Засоби розвідки та розмінування	
	C(P) – 1.3.1	Оволодіння правилами використання засобів пошуку та розмінування
C(P) – 1.4	Організація розмінування місцевості	
	C(P) – 1.4.1	Нормативно-правові документи, які регламентують діяльність піротехнічних підрозділів
	C(P) – 1.4.2	Оволодіння правилами знешкодження і знищення вибухонебезпечних предметів
C(P) – B.2	Вибухонебезпечні предмети	
	C(P) – B.2.1	Оволодіння правилами поводження з спеціальними інженерними мінами та засобами їх підризу
	C(P) – B.2.2	Оволодіння правилами поводження з мінами – пастками та засобами їх підризу
	C(P) – B.2.3	Оволодіння правилами поводження з некерованими авіаційними ракетами
	C(P) – B.2.4	Оволодіння правилами поводження з морськими боєприпасами
	C(P) – B.2.5	Оволодіння правилами поводження з касетними боєприпасами
	C(P) – B.2.6	Оволодіння правилами поводження з протитанковими керованими ракетами (ПТУР)
C(P) – B.3	Засоби розвідки та розмінування	
	C(P) – B.3.1	Оволодіння правилами використання засобів пошуку та розмінування
C(P) – B.4	Організація розмінування місцевості	
	C(P) – B.4.1	Нормативно-правові документи, які регламентують діяльність піротехнічних підрозділів
	C(P) – B.4.2	Оволодіння правилами знешкодження і знищення вибухонебезпечних предметів

Перелік ключових компетентностей

Здатність відповідально ставитись до професійної діяльності.
Оперативність в прийнятті правильних рішень у позаштатних ситуаціях під час роботи.
Знання професійної лексики та термінології.
Здатність діяти в нестандартних ситуаціях.
Здатність працювати в команді.
Дотримання професійної етики, запобігання конфліктних ситуацій.

Професійна кваліфікація: сапер (розмінування)

1. Кваліфікаційна характеристика

Сапер (розмінування)

Завдання та обов'язки. Виконує роботи щодо пошуку, виявлення, вилучення вибухонебезпечних предметів в межах визначеної ділянки місцевості; визначає вид, тип і маркування боєприпасів, вибухонебезпечних предметів, їх приналежність, а також тип і спосіб встановлення детонаторів у них; бере участь у підготовці та виконанні робіт щодо завантаження, транспортування, розвантаження, знешкодження та знищення вибухонебезпечних предметів; бере участь у підготовці та проведенні спеціальних вибухових робіт; забезпечує збереження та підтримку у справному стані закріплених техніки, обладнання, спеціального майна та спорядження, засобів індивідуального захисту, зв'язку та переговорних пристроїв; вміє користуватись та застосовувати спеціальну автомобільну техніку, обладнання, спеціальне майно та спорядження, засоби індивідуального захисту, зв'язку та переговорних пристроїв; надає домедичну допомогу потерпілим.

Повинен знати: накази, інструкції та інші документи, що регламентують організацію, проходження і несення служби в аварійно-рятувальних підрозділах; правила охорони праці під час проходження і несення служби; інструкції (стандарти), положення та інші документи, які регламентують порядок проведення робіт з розмінування та спеціальних вибухових робіт; види та типи боєприпасів й інших вибухонебезпечних предметів та їх принцип дії; організацію та порядок проведення робіт з гуманітарного розмінування місцевості; тактико-технічні характеристики техніки, приладів і обладнання, які застосовуються при проведенні робіт з розмінування та спеціальних вибухових робіт; способи ведення вибухових робіт; заходи безпеки при виконанні робіт з розмінування та спеціальних вибухових робіт; порядок зберігання, обліку, перевезення і видачі вибухових речовин, засобів підризу та вибухонебезпечних предметів; правила безпеки праці під час поводження з вибуховими речовинами та засобами підризу; основи медичних знань для надання домедичної допомоги.

Кваліфікаційні вимоги

1. Сапер (розмінування). Повна загальна середня освіта. Професійна (професійно-технічна) освіта з присвоєнням кваліфікації «кваліфікований робітник» за професією, що відповідає профілю діяльності на посаді. Наявність висновку лікарсько-експертної (військово-лікарської) комісії щодо придатності до роботи (служби) у піротехнічних підрозділах. Без вимог до стажу роботи.

2. Сапер (розмінування) 3-го класу. Повна загальна середня освіта. Професійна (професійно-технічна) освіта з присвоєнням кваліфікації «кваліфікований робітник» за професією, що відповідає профілю діяльності на посаді. Наявність висновку лікарсько-експертної (військово-лікарської) комісії щодо придатності до роботи (служби) у піротехнічних підрозділах. Підвищення кваліфікації. Стаж роботи за професією Сапер (розмінування) – не менше 2-х років.

3. Сапер (розмінування) 2-го класу. Повна загальна середня освіта. Професійна (професійно-технічна) освіта з присвоєнням кваліфікації «кваліфікований робітник» за професією, що відповідає профілю діяльності на посаді. Наявність висновку лікарсько-експертної (військово-лікарської) комісії щодо придатності до роботи (служби) у піротехнічних підрозділах. Підвищення кваліфікації. Стаж роботи за професією Сапер (розмінування) 3-го класу – не менше 2-х років.

4. Сапер (розмінування) 1-го класу. Повна загальна середня освіта. Професійна (професійно-технічна) освіта з присвоєнням кваліфікації «кваліфікований робітник» за професією, що відповідає профілю діяльності на посаді. Наявність висновку лікарсько-експертної (військово-лікарської) комісії щодо придатності до роботи (служби) у піротехнічних підрозділах. Підвищення кваліфікації. Стаж роботи за професією Сапер (розмінування) 2-го класу – не менше 2-х років.

5. Сапер (розмінування) вищої категорії. Повна загальна середня освіта. Професійна (професійно-технічна) освіта з присвоєнням кваліфікації «кваліфікований робітник» за професією, що відповідає профілю діяльності на посаді. Наявність висновку лікарсько-експертної (військово-лікарської) комісії щодо придатності до роботи (служби) у піротехнічних підрозділах. Підвищення кваліфікації. Стаж роботи за професією Сапер (розмінування) 1-го класу – не менше 2-х років.

2. Вимоги до освітнього, освітньо-кваліфікаційного рівнів, кваліфікації осіб, які навчатимуться за професією Сапер (розмінування)

2.1. Сапер (розмінування)

2.1.1. При вступі на навчання

Повна загальна середня освіта.

2.1.2. Після закінчення навчання

Повна загальна середня освіта. Професійна (професійно-технічна) освіта з присвоєнням кваліфікації «кваліфікований робітник» за професією Сапер (розмінування).

2.2. Сапер (розмінування) 3-го класу

2.2.1. При підвищенні професійної кваліфікації

Повна загальна середня освіта. Професійна (професійно-технічна) освіта з присвоєнням кваліфікації «кваліфікований робітник» за професією Сапер (розмінування). Стаж роботи за професією Сапер (розмінування) – не менше 2-х років.

2.2.2. Після закінчення навчання

Повна загальна середня освіта. Професійна (професійно-технічна) освіта з присвоєнням кваліфікації «кваліфікований робітник» за професією Сапер (розмінування) 3-го класу.

2.3. Сапер (розмінування) 2-го класу

2.3.1. При підвищенні професійної кваліфікації

Повна загальна середня освіта. Професійна (професійно-технічна) освіта з присвоєнням кваліфікації «кваліфікований робітник» за професією Сапер (розмінування). Стаж роботи за професією Сапер (розмінування) 3-го класу – не менше 2-х років.

2.3.2. Після закінчення навчання

Повна загальна середня освіта. Професійна (професійно-технічна) освіта з присвоєнням кваліфікації «кваліфікований робітник» за професією Сапер (розмінування) 2-го класу.

2.4. Сапер (розмінування) 1-го класу

2.4.1. При підвищенні професійної кваліфікації

Повна загальна середня освіта. Професійна (професійно-технічна) освіта з присвоєнням кваліфікації «кваліфікований робітник» за професією Сапер (розмінування). Стаж роботи за професією Сапер (розмінування) 2-го класу – не менше 2-х років.

2.4.2. Після закінчення навчання

Повна загальна середня освіта. Професійна (професійно-технічна) освіта з присвоєнням кваліфікації «кваліфікований робітник» за професією Сапер (розмінування) 1-го класу.

2.5. Сапер (розмінування) вищої категорії

2.5.1. При підвищенні професійної кваліфікації

Повна загальна середня освіта. Професійна (професійно-технічна) освіта з присвоєнням кваліфікації «кваліфікований робітник» за професією Сапер (розмінування). Стаж роботи за професією Сапер (розмінування) 1-го класу – не менше 2-х років.

2.5.2. Після закінчення навчання

Повна загальна середня освіта. Професійна (професійно-технічна) освіта з присвоєнням кваліфікації «кваліфікований робітник» за професією Сапер (розмінування) вищої категорії.

3. Типовий навчальний план підготовки кваліфікованих робітників

Професія: 5169 Сапер (розмінування)

Професійна кваліфікація: сапер (розмінування)

Загальний фонд навчального часу – 439 годин

№ з/п	Напрями підготовки	Кількість годин						
		Всього годин	ЗПБ	С(Р) – 0.1	С(Р) – 0.2	С(Р) – 0.3	С(Р) – 0.4	С(Р) – 0.5
1	Загальнопрофесійна підготовка	82	82					
2	Професійно-теоретична підготовка	94		22	32	16	12	12
3	Професійно-практична підготовка	226	38	30	42	54	50	12
3.1	Виробниче навчання	158	38	24	24	36	30	6
3.2	Виробнича практика	68		6	18	18	20	6
4	Кваліфікаційна пробна робота	6						
5	Консультації	30						
6	Державна кваліфікаційна атестація	7						
7	Загальний обсяг навчального часу (без п.п. 4 та 5)	409	120	52	74	70	62	24

**4. Типова програма з підготовки
за професією 5169 Сапер (розмінування)
(Зміст професійних компетентностей)**

Позначення	Професійні компетентності	Зміст професійних компетентностей
1	2	3
Модуль С(Р) – 0.1 Вибухова справа		
С(Р) – 0.1.1	Оволодіння вміннями та правилами поведінки з вибуховими матеріалами	Знати: вибухові речовини та засоби ініціювання; види вибухового перетворення; фізичну сутність процесів ініціювання та детонації; методи отримання початкового імпульсу; класифікацію вибухових речовин; методи визначення чутливості до зовнішніх впливів, енергії вибухового перетворення, швидкості детонації, бризантності та фугасності; заряди та їх види; методи ведення вибухових робіт. Уміти: дотримуватися правил поведінки з вибуховими речовинами; відрізняти бризантні вибухові речовини від металевих; проводити ідентифікацію зарядів промислового виготовлення
С(Р) – 0.1.2	Оволодіння способами ведення вибухових робіт	Знати: сутність вогневого способу ведення вибухових робіт; засоби, які використовуються при вогневому способі підризу; запальні трубки промислового виготовлення та виготовлені самостійно; сутність електричного способу ведення вибухових робіт; прилади та обладнання, які використовуються при електричному способі підризу; види електровибухових мереж; заходи безпеки праці при веденні вибухових робіт. Уміти: перевіряти вогнепровідний шнур на цілісність та простір; виготовляти запальвальну трубку; користуватися приладами та обладнанням для перевірки капсулів-детонаторів, електровибухової мережі
С(Р) – 0.1.3	Руйнування елементів конструкцій вибуховим способом	Знати: порядок руйнування елементів конструкцій з дерева контактними зарядами; формули для розрахунку необхідної ваги заряду для підризу круглої колоди до та понад 30 см; формули для розрахунку необхідної ваги заряду для підризу бруса та пакету з 2-х колод; розрахунок заряду для підризу пнів;

1	2	3
		розташування зарядів на дерев'яних конструкціях під час руйнування вибуховим способом. Уміти: проводити розрахунок необхідної ваги заряду для підризу круглої колоди до та понад 30 см; проводити розрахунок необхідної ваги заряду для підризу бруса та пакету з 2-х колод; установлювати заряд на дерев'яних конструкціях під час руйнування вибуховим способом
С(Р) – 0.1.4	Оволодіння правилами безпеки праці під час поведінки з вибуховими матеріалами промислового призначення	Знати: загальні положення ведення вибухових робіт та порядок використання вибухових матеріалів; безпечні відстані при виконанні вибухових робіт та зберіганні вибухових матеріалів. Знищення вибухових матеріалів; особливості ведення вибухових робіт вогневим та електричним способом; порядок виготовлення запальних та контрольних трубок; загальні правила ведення вибухових робіт; допоміжні вимоги при веденні вибухових робіт на об'єктах, що знаходяться на земній поверхні. Уміти: розраховувати безпечні відстані при виконанні вибухових робіт, зберіганні та знищенні вибухових матеріалів; виготовляти запальні та контрольні трубки
Модуль С(Р) – 0.2 Вибухонебезпечні предмети		
С(Р) – 0.2.1	Історія виникнення та використання боєприпасів. Загальна класифікація та принципи устрою боєприпасів	Знати: історичні передумови виникнення та використання боєприпасів у воєнних конфліктах; загальну класифікацію боєприпасів; загальні принципи устрою боєприпасів; порядок формування вогневого ланцюга; ефективність боєприпасів, найбільш небезпечні механізми та складові боєприпасів
С(Р) – 0.2.2	Оволодіння правилами безпечного поведінки з ручними гранатами	Знати: загальні відомості про ручні гранати; класифікацію, основні елементи, призначення та принцип дії ручних гранат I та II світових війн; види та типи осколкової гранати, підризники та запали, які в них використовуються; особливості будови сучасних зразків; підризники та запали, які використовуються у сучасних зразках ручних гранат; порядок проведення ідентифікації ручних гранат; конструктивні ознаки під час проведення ідентифікації; правила безпечного поведінки з ручними гранатами. Уміти: дотримуватися правил безпечного поведінки при виявленні ручних гранат; розрізняти ручні гранати основного та спеціального

1	2	3
		призначення; здійснювати ідентифікацію ручних гранат за характерними ознаками, а також за ознаками підричників і запалів; знищувати поодинокі ручні гранати
C(P) – 0.2.3	Оволодіння правилами безпечного поводження з інженерними боеприпасами	Знати: загальні відомості про інженерні боеприпаси; класифікацію, основні елементи, призначення та принцип дії інженерних мін; види та типи інженерних мін часів II світової війни та підричників, які в них використовувалися; види та типи інженерних мін після часів II світової війни та підричників, які в них використовуються, а також їх характерні ознаки; порядок проведення ідентифікації інженерних мін; конструктивні ознаки під час проведення ідентифікації; правила безпечного поводження з інженерними мінами. Уміти: дотримуватися правил безпечного поводження при виявленні протитанкових та протипіхотних мін; здійснювати ідентифікацію протитанкових та протипіхотних мін за характерними ознаками, а також за ознаками підричників і запалів; знищувати поодинокі інженерні боеприпаси
C(P) – 0.2.4	Оволодіння правилами безпечного поводження з артилерійськими, мінометними та реактивними боеприпасами	Знати: загальні відомості, класифікацію, призначення, будову, калібри артилерійських снарядів; артилерійські снаряди основного, спеціального та допоміжного призначення; порядок ідентифікації артилерійських снарядів; особливості будови сучасних зразків артилерійських боеприпасів; загальні відомості, класифікацію, призначення, будову, калібри мінометних мін; мінометні міни основного, спеціального та допоміжного призначення; порядок ідентифікації мінометних мін; особливості будови сучасних зразків мінометних мін; загальні відомості, класифікацію, призначення, будову, калібри реактивних боеприпасів; реактивні боеприпаси основного, та спеціального призначення; порядок ідентифікації реактивних боеприпасів; особливості будови сучасних реактивних боеприпасів; загальні відомості про підричники та трубки; класифікацію підричників та трубок; основні механізми підричників до артилерійських, мінометних та реактивних боеприпасів; правила безпечного поводження з артилерійськими, мінометними та реактивними боеприпасами. Уміти:

1	2	3
		дотримуватися правил безпечного поводження при виявленні артилерійських, мінометних та реактивних боеприпасів; визначати, чи пройшов канал ствола чи ні артилерійський снаряд; визначати чи пройшла канал ствола мінометна міна; здійснювати ідентифікацію артилерійських, мінометних та реактивних боеприпасів за характерними ознаками, а також за ознаками підричників; знищувати поодинокі артилерійські снаряди малого та середнього калібру; знищувати поодинокі мінометні міни
C(P) – 0.2.5	Оволодіння правилами безпечного поводження з боеприпасами до засобів ближнього бою	Знати: загальні відомості, призначення, будову, принцип дії боеприпасів до засобів ближнього бою та підричників до них; особливості будови сучасних зразків засобів ближнього бою; порядок ідентифікації засобів ближнього бою; правила безпечного поводження із засобами ближнього бою. Уміти: дотримуватися правил безпечного поводження при виявленні засобів ближнього бою; визначати, чи пройшов канал ствола гранатометний постріл; здійснювати ідентифікацію засобів ближнього бою
C(P) – 0.2.6	Оволодіння правилами та способами ідентифікації морських боеприпасів	Знати: загальні відомості про морські боеприпаси; класифікацію, призначення, основні елементи морських боеприпасів; основні типи морських боеприпасів; правила безпечного поводження з морськими боеприпасами. Уміти: здійснювати ідентифікацію морських боеприпасів
C(P) – 0.2.7	Оволодіння правилами безпечного поводження з авіаційними боеприпасами	Знати: загальні відомості про авіаційні боеприпаси; класифікацію, основні елементи, призначення, калібри, маркування та принцип дії авіаційних боеприпасів; авіаційні бомби основного призначення; авіаційні бомби спеціального призначення; загальні відомості про авіаційні підричники та їх основні механізми; порядок ідентифікації авіаційних бомб; правила безпечного поводження з авіаційними боеприпасами. Уміти: дотримуватися правил безпечного поводження при виявленні авіаційних бомб;

1	2	3
		визначати калібр авіаційної бомби; визначати країну виробника авіаційної бомби; здійснювати ідентифікацію авіаційних боєприпасів за характерними ознаками, а також за ознаками підіривників
Модуль С(Р) – 0.3 Засоби розвідки та розмінування		
С(Р) – 0.3.1	Оволодіння правилами застосування індукційних міношукачів	Знати: призначення, технічні характеристики, склад комплектів, будову індукційних міношукачів; принцип дії роботи індукційних міношукачів при виявленні металевих предметів; принцип дії індукційних міношукачів, порядок підготовки до роботи та організацію роботи з ними. Уміти: налаштовувати індукційні міношукачі; перевіряти працездатність пошукового елементу міношукача; визначати центр металевих предметів в ґрунті
С(Р) – 0.3.2	Оволодіння правилами застосування сучасних металодетекторів	Знати: призначення, технічні характеристики, склад комплектів, будову сучасних металодетекторів; принцип дії сучасних металодетекторів, порядок підготовки до роботи та організацію роботи з їх використанням; призначення, технічні характеристики, склад комплектів, будову сучасних феромагнітометрів; принцип дії феромагнітометрів при виявленні феромагнітного тіла; порядок підготовки до роботи та принципи організації пошукових робіт з використанням феромагнітометрів; порядок виявлення кута залягання феромагнітного тіла. Уміти: налаштовувати сучасні металодетектори та проводити пошукові роботи за допомогою металодетекторів; налаштовувати феромагнітометри та виявляти кут залягання феромагнітних тіл
С(Р) – 0.3.3	Оволодіння правилами використання засобів розмінування	Знати: призначення, технічні характеристики, склад комплексу №75 та №77; призначення, технічні характеристики, склад комплексу КР-О, КР-І; призначення, технічні характеристики, будову та принцип дії ДІВ-М1; призначення сучасних комплектів розмінування; порядок підготовки до роботи та робота з комплектами розмінування. Уміти: користуватися під час виконання завдання з розмінування місцевості комплектом №75, №77, КР-О, КР-І та сучасними зразками комплектів розмінування
С(Р) – 0.3.4	Оволодіння	Знати:

1	2	3
	правилами використання засобів індивідуального бронезахисту сапера	вимоги до засобів індивідуального бронезахисту; характеристики вітчизняних та закордонних зразків; допоміжні засоби захисту сапера. Уміти: використовувати індивідуальні засоби бронезахисту сапера під час виконання робіт з розмінування місцевості
Модуль С(Р) – 0.4 Організація розмінування місцевості		
С(Р) – 0.4.1	Нормативно-правові документи, які регламентують діяльність піротехнічних підрозділів	Знати: нормативні документи, які регламентують діяльність піротехнічних підрозділів в Україні та за її межами; загальні відомості щодо принципів та порядку функціонування національного органу з протимінної діяльності; міжнародні стандарти протимінної діяльності: сфера застосування, основні терміни, визначення та скорочення. Уміти: користуватися нормативно-правовими документами, які регламентують діяльність піротехнічних підрозділів
С(Р) – 0.4.2	Оволодіння порядком та правилами організації виконання завдань з розмінування місцевості	Знати: порядок виконання повідомлень про виявлені вибухонебезпечні предмети; порядок виклику піротехнічного підрозділу; дії по прибуттю на місце виявлення вибухонебезпечних предметів; порядок проведення контрольної перевірки під час виконання завдання з розмінування. Уміти: встановлювати маркування місцевості при виявленні вибухонебезпечного предмета; здійснювати вилучення, підйом та транспортування вибухонебезпечного предмета; проводити контрольну перевірку місця виявлення вибухонебезпечного предмета
С(Р) – 0.4.3	Оволодіння порядком проведення органами та підрозділами цивільного захисту нетехнічного обстеження територій, імовірно забруднених вибухонебезпечними предметами	Знати: порядок проведення органами та підрозділами цивільного захисту нетехнічного обстеження територій, імовірно забруднених вибухонебезпечними предметами; основні завдання нетехнічного обстеження територій, імовірно забруднених вибухонебезпечними предметами; методи проведення нетехнічного обстеження територій, імовірно забруднених вибухонебезпечними предметами; порядок проведення органами та підрозділами цивільного захисту технічного обстеження територій, імовірно забруднених вибухонебезпечними предметами; алгоритм дій підрозділу під час проведення технічного обстеження територій, імовірно забруднених вибухонебезпечними предметами. Уміти: здійснювати заходи, щодо проведення нетехнічного обстеження територій, імовірно забруднених

1	2	3
		вибухонебезпечними предметами згідно Стандартної оперативної процедури 08.10/ДСНС «Порядок проведення органами та підрозділами цивільного захисту нетехнічного обстеження територій, імовірно забруднених вибухонебезпечними предметами»; проводити технічне обстеження територій, імовірно забруднених вибухонебезпечними предметами двома способами згідно Стандартної оперативної процедури 08.20/ДСНС «Порядок проведення органами та підрозділами цивільного захисту технічного обстеження територій, імовірно забруднених вибухонебезпечними предметами»
С(Р) – 0.4.4	Оволодіння правилами маркування небезпечних ділянок місцевості	Знати: порядок проведення органами та підрозділами цивільного захисту маркування територій, забруднених вибухонебезпечними предметами; мінімальні вимоги до маркування небезпечних зон, а також боєприпасів та інших вибухонебезпечних предметів; загальні характеристики систем маркування, їхні конструктивні особливості та елементи; порядок встановлення та елементи фізичного бар'єру. Уміти: здійснювати маркування територій, забруднених вибухонебезпечними предметами згідно Стандартної оперативної процедури 08.40/ДСНС «Порядок проведення органами та підрозділами цивільного захисту маркування територій, забруднених вибухонебезпечними предметами»
С(Р) – 0.4.5	Оволодіння порядком та правилами організації суцільного розмінування місцевості	Знати: основні елементи робочого майданчика та його маркування; типові схеми зон розмінування та ділянок, на яких проводяться роботи з очищення території від вибухонебезпечних предметів; порядок проведення робіт під час суцільного розмінування територій забруднених вибухонебезпечними предметами; заходи безпеки праці при виконанні суцільного розмінування територій забруднених вибухонебезпечними предметами. Уміти: проводити суцільне очищення територій забруднених вибухонебезпечними предметами; встановлювати межі смуги розмінування за допомогою допоміжних віх на ділянці розмінування
С(Р) – 0.4.6	Оволодіння правилами знешкодження і знищення вибухонебезпечних предметів	Знати: порядок проведення знешкодження та знищення вибухонебезпечних предметів; методи проведення знешкодження вибухонебезпечних предметів; які боєприпаси відносяться до I та II категорій;

1	2	3
		алгоритм дій піротехнічного підрозділу при виявленні боєприпасів I категорії; порядок дій при знищенні поодиноких боєприпасів. Уміти: здійснювати знищення контрольованим підривом поодинокі снаряди малого калібру, мінометні міни, ручні гранати, протитанкові та протипіхотні міни під наглядом керівника
Модуль С(Р) – 0.5		
Захист особового складу від впливу небезпечних речовин		
С(Р) – 0.5.1	Небезпечні хімічні та радіоактивні речовини, які використовуються на об'єктах промисловості	Знати: небезпечні хімічні речовини, їх фізико-хімічні та токсичні властивості; радіоактивні речовини та характеристики їх впливу на організм людини. Уміти: оцінювати характер небезпеки щодо дії на організм людини небезпечних хімічних речовин та іонізуючих випромінювань
С(Р) – 0.5.2	Оволодіння прийомами захисту від впливу небезпечних хімічних та радіоактивних речовин	Знати: призначення, тактико-технічні характеристики та порядок застосування засобів захисту органів дихання (респіраторів, фільтруючих протигазів, ізолюючих дихальних апаратів; типи захисного одягу, призначення, тактико-технічні характеристики та порядок застосування засобів захисту шкіри (загальновійськового захисного комплексу (ЗЗК), легкого комплексу (Л-1), комплексу захисного одягу «Рятувальник» тощо). Уміти: визначати необхідну категорію засобів індивідуального захисту залежно від типу забруднення; вдягати та знімати засоби захисту органів дихання та шкіри
С(Р) – 0.5.3	Оволодіння прийомами спеціального оброблення (деконтамінації)	Знати: засоби та пристрої спеціального оброблення (деконтамінації); правила поведінки зі спеціальним обладнанням під час проведення спеціального оброблення (деконтамінації). Уміти: здійснювати спеціальне оброблення (деконтамінацію) техніки, майна, засобів індивідуального захисту, одягу, взуття та відкритих ділянок тіла людини при забрудненні небезпечними хімічними та радіоактивними речовинами; знімати засоби індивідуального захисту після спеціального оброблення (деконтамінації)

Професійна кваліфікація: сапер (розмінування) 3-го класу

1. Кваліфікаційна характеристика

Сапер (розмінування) 3-го класу

Завдання та обов'язки. Виконує роботи щодо пошуку, виявлення, вилучення вибухонебезпечних предметів в межах визначеної ділянки місцевості; визначає вид, тип і маркування боєприпасів, вибухонебезпечних предметів, їх приналежність, а також тип і спосіб встановлення детонаторів у них; бере участь у підготовці та виконанні робіт щодо завантаження, транспортування, розвантаження, знешкодження та знищення вибухонебезпечних предметів; бере участь у підготовці та проведенні спеціальних вибухових робіт; забезпечує збереження та підтримку у справному стані закріплених техніки, обладнання, спеціального майна та спорядження, засобів індивідуального захисту, зв'язку та переговорних пристроїв; вміє користуватись та застосовувати спеціальну автомобільну техніку, обладнання, спеціальне майно та спорядження, засоби індивідуального захисту, зв'язку та переговорних пристроїв; надає домедичну допомогу потерпілим.

Повинен знати: накази, інструкції та інші документи, що регламентують організацію, проходження і несення служби в аварійно-рятувальних підрозділах; правила охорони праці під час проходження і несення служби; інструкції (стандарты), положення та інші документи, які регламентують порядок проведення робіт з гуманітарного розмінування та спеціальних вибухових робіт; види та типи ручних гранат, основні механізми, технічні характеристики принцип дії запалів які застосовуються у ручних гранатах та порядок їх знешкодження; будову, основні механізми, технічні характеристики, принцип дії підричників та трубок, які використовуються в артилерійських, мінометних та реактивних боєприпасів; організацію та порядок проведення робіт з гуманітарного розмінування місцевості; тактико-технічні характеристики техніки, приладів і обладнання, які застосовуються при проведенні робіт з розмінування та спеціальних вибухових робіт; способи ведення вибухових робіт; заходи безпеки при виконанні робіт з розмінування та спеціальних вибухових робіт; порядок зберігання, обліку, перевезення і видачі вибухових речовин, засобів підриву та вибухонебезпечних предметів; правила безпеки праці під час поводження з вибуховими речовинами та засобами підриву; основи медичних знань для надання домедичної допомоги.

Кваліфікаційні вимоги.

Сапер (розмінування) 3-го класу. Повна загальна середня освіта. Професійна (професійно-технічна) освіта з присвоєнням кваліфікації «кваліфікований робітник» за професією, що відповідає профілю діяльності на посаді. Наявність висновку лікарсько-експертної (військово-лікарської) комісії щодо придатності до роботи (служби) у піротехнічних підрозділах. Підвищення кваліфікації. Стаж роботи за професією Сапер (розмінування) – не менше 2-х років.

2. Вимоги до освітнього, освітньо-кваліфікаційного рівнів, кваліфікації осіб, які навчатимуться за професією Сапер (розмінування)

2.1. Професійна кваліфікація: сапер (розмінування) 3-го класу

2.2.1. При підвищенні кваліфікації

Освітньо-кваліфікаційний рівень «кваліфікований робітник» за професією Сапер (розмінування). Стаж роботи за професією Сапер (розмінування) – не менше 2-х років.

2.2.2. Після закінчення навчання

Освітньо-кваліфікаційний рівень «кваліфікований робітник» за професією Сапер (розмінування) 3-го класу.

3. Типовий навчальний план підготовки кваліфікованих робітників

Професія: 5169 Сапер (розмінування)

Професійна кваліфікація: сапер (розмінування) 3-го класу

Загальний фонд навчального часу – 137 годин

№ з/п	Напрями підготовки	Кількість годин					
		Всього годин	ЗПБ	С(Р) – 3.1	С(Р) – 3.2	С(Р) – 3.3	С(Р) – 3.4
1	Загальнопрофесійна підготовка	46	46				
2	Професійно-теоретична підготовка	20		4	8	4	4
3	Професійно-практична підготовка	56	38	6		6	6
4	Кваліфікаційна пробна робота	6					
5	Консультації	8					
6	Державна кваліфікаційна атестація	7					
7	Загальний обсяг навчального часу (без п.п. 4 та 5)	129	84	10	8	10	10

4. Загальнопрофесійний блок та зміст загальнопрофесійних компетентностей

Позначення	Загальнопрофесійні компетентності	Зміст загальнопрофесійних компетентностей
ЗПК.1	Дотримання та виконання вимог охорони праці, промислової і пожежної безпеки, виробничої санітарії	Знати: основні законодавчі акти з охорони праці; права працівників з охорони праці на підприємстві; положення колективного договору щодо охорони праці; порядок проведення адміністративно-громадського контролю за станом охорони праці; основні вимоги правил безпеки праці до службових приміщень і споруд піротехнічного підрозділу; вимоги правил безпеки праці до піротехнічних та аварійно-рятувальних автомобілів, спеціальних пристроїв для проведення піротехнічних та аварійно-рятувальних робіт, переносного спеціального та аварійно-рятувального інструменту, засобів індивідуального бронезахисту фахівців піротехнічних підрозділів; вимоги правил безпеки праці під час проведення саперних, піротехнічних та вибухових, а також аварійно-рятувальних робіт, ліквідування надзвичайних ситуацій та їх наслідків; основи електробезпеки; параметри й властивості, що характеризують вибухонебезпеку середовища; основи пожежної безпеки та шляхи її забезпечення; основи гігієни праці та виробничої санітарії; засоби та методи захисту працівників від шкідливого та небезпечного впливу виробничих факторів; правила проходження медичних оглядів. Уміти: дотримуватись вимог безпеки праці під час проведення саперних, піротехнічних та вибухових, а також аварійно-рятувальних робіт, ліквідування надзвичайних ситуацій та їх наслідків; дотримуватись вимог безпеки праці під час роботи із піротехнічними та аварійно-рятувальними автомобілями, спеціальними пристроями для проведення піротехнічних та аварійно-рятувальних робіт, переносним спеціальним та аварійно-рятувальним інструментом; використовувати за призначенням засоби індивідуального бронезахисту фахівців піротехнічних підрозділів; дотримуватись вимог електробезпеки під час роботи із електрифікованим обладнанням та електроустановками; володіти засобами і методами індивідуального та колективного захисту від небезпечних та шкідливих виробничих факторів
ЗПК.4	Оволодіння основами надання домедичної допомоги	Знати: медико-правові та етичні аспекти надання домедичної допомоги; як надавати домедичну допомогу, щоб виявити фактори,

Позначення	Загальнопрофесійні компетентності	Зміст загальнопрофесійних компетентностей
		які загрожують життю, та усунути або зменшити їх негативний вплив на організм людини; як оцінювати стан постраждалого, здійснювати первинний і вторинний його огляд, ґрунтуючись на принципах анатомії, фізіології, патофізіології та особливостях вікового розвитку людини; як здійснювати серцево-легеневу реанімацію, виконувати основи підтримки життєдіяльності; як надавати допомогу постраждалим з невідкладними медичними станами або станами, що викликані факторами навколишнього середовища, як-от: загальне переохолодження, обмороження, перегрівання, опіки; як надавати домедичну допомогу постраждалим з тупими травмами, проникаючими пораненнями, пошкодженнями опорно-рухового апарату; як вживати невідкладних заходів для зупинки кровотечі, накладати пов'язки; як працювати з базовим медичним обладнанням, застосовувати підручні засоби; принципи іммобілізації та евакуації постраждалих з транспортних засобів, запобігати пошкодженням хребта, особливо його шийного відділу; як надавати домедичну допомогу вагітним в разі пологів. Уміти: оглядати постраждалого; визначати життєві показники; оцінювати стан постраждалого; надавати допомогу при зупинці серця, використовувати автоматичний зовнішній дефібрилятор; використовувати дихальне обладнання; надавати допомогу при критичних кровотечах; використовувати допоміжні засоби для забезпечення прохідності дихальних шляхів; накладати шийний комір та іммобілізувати хребет; іммобілізувати кінцівки; евакуувати постраждалого з транспортного засобу; накладати пов'язки; надавати допомогу при опіках, обмороженнях; дотримуватись заходів безпеки під час роботи у небезпечних місцях; надавати допомогу при пологах
ЗПК.6	Оволодіння основами психологічної підготовки	Знати: порядок організації захисту, унебезпечування та психологічної підтримки людей в умовах надзвичайних ситуацій; правила поведінки у колективі; основні норми етики та моралі; ознаки посттравматичного стресового розладу людини; негативні психічні стани, моделі виходу з них; правила поводження з людьми із посттравматичним

Позначення	Загальнопрофесійні компетентності	Зміст загальнопрофесійних компетентностей
		стресовим розладом; фактори ризику і способи їх подолання. Уміти: застосовувати правила поведінки у колективі; виявляти негативні психічні стани у постраждалого населення та надавати йому психологічну допомогу; застосовувати різноманітні психологічні прийоми та техніки, направлені на розслаблення, відновлення і підтримання психічного здоров'я

**5. Типова програма з підготовки
за професією 5169 Сапер (розмінування) 3-го класу
(Зміст професійних компетентностей)**

Позначення	Професійні компетентності	Зміст професійних компетентностей
1	2	3
Модуль С(Р) – 3.1 Вибухова справа		
С(Р) – 3.1.1	Удосконалення вмій та оволодіння правилами поведінки з вибуховими матеріалами	Знати: чутливість до зовнішньої дії ініціюючих вибухових речовин та їх застосування у промисловості; бризантні вибухові речовини та їх чутливість до зовнішньої дії (удар, тертя, дія вогню); склад вибухової суміші пластичних та еластичних вибухових речовин; призначення, технічні характеристики, основні частини та принцип дії зарядів промислового виготовлення; призначення, технічні характеристики, будову детонувального шнура. Уміти: дотримуватися правил поведінки з зарядами промислового виготовлення
С(Р) – 3.1.2	Оволодіння порядком проведення вибухових робіт за допомогою детонувального шнура	Знати: сутність проведення вибухових робіт за допомогою детонувального шнура; порядок ініціювання детонувального шнура за допомогою електричного та вогневого способу ведення вибухових робіт; методи з'єднання зростків детонувального шнура; методи виготовлення вибухових мереж з детонувального шнура; заходи безпеки при роботі з детонувальним шнуром. Уміти: перевіряти детонувальний шнур; виготовляти вибухові мережі з детонувального шнура; з'єднувати зростки детонувального шнура
С(Р) – 3.1.3	Руйнування елементів конструкцій вибуховим способом	Знати: порядок руйнування елементів конструкцій з метала; формули для розрахунку необхідної ваги заряду для підірвання сталевих труб та тросів; порядок руйнування елементів конструкцій з цегли, каменя, бетону та залізобетону; формули для розрахунку необхідної ваги заряду для підірвання елементів конструкцій з цегли, каменя, бетону та залізобетону. Уміти: проводити розрахунок необхідної ваги заряду для підірвання сталевих труб та тросів; проводити розрахунок необхідної ваги заряду для підірвання елементів конструкцій з цегли, каменя, бетону

1	2	3
		та залізобетону; встановлювати шпурові заряди
Модуль С(Р) – 3.2 Вибухонебезпечні предмети		
С(Р) – 3.2.1	Оволодіння правилами поведінки з ручними гранатами та запалами	Знати: історичні передумови виникнення та використання ручних гранат у воєнних конфліктах; загальні відомості та основні елементи ручних гранат інших країн; ефективність ручних гранат; призначення, будову, технічні характеристики осколкової гранати; призначення, будову, технічні характеристики протитанкових гранат; загальні відомості про вибухові пристрої та запали, які використовуються у ручних гранатах; призначення, будову основних механізмів, та принцип дії вибухових пристроїв ручних гранат; види та типи запалів, що застосовуються у ручних гранатах; підрильники та запали, які використовуються у ручних гранатах інших країн, особливості будови; порядок проведення ідентифікації ручних гранат; конструктивні ознаки під час проведення ідентифікації; правила безпечного поведінки з ручними гранатами. Уміти: дотримуватися правил безпечного поведінки при виявленні ручних гранат; визначати ступінь безпеки запалів, які використовуються у ручних гранатах; здійснювати ідентифікацію ручних гранат за характерними ознаками, а також за ознаками підрильників і запалів; знешкоджувати та знищувати осколкові і протитанкові ручні гранати
С(Р) – 3.2.2	Оволодіння правилами поведінки з артилерійськими, мінометними та реактивними боєприпасами, підрильниками та трубками до них	Знати: призначення, технічні характеристики, основні частини осколкової, осколково-фугасної та фугасної артилерійських снарядів; основні механізми, принцип дії підрильників та трубок до осколкової, осколково-фугасної та фугасної артилерійських снарядів; порядок знешкодження артилерійських снарядів; порядок визначення ступеню небезпеки артилерійських снарядів; призначення, технічні характеристики, основні частини мінометних мін основного, спеціального та допоміжного призначення; основні механізми, принцип дії підрильників та трубок до мінометних мін; особливості будови підрильників до сучасних зразків

1	2	3
		мінометних мін; основні механізми, принцип дії підричників до реактивних боєприпасів; особливості будови сучасних реактивних боєприпасів; загальні відомості про підричники та трубки. Уміти: дотримуватися правил безпечного поводження при виявленні артилерійських, мінометних та реактивних боєприпасів; визначати, чи пройшов канал ствола чи ні артилерійський снаряд; визначати чи пройшла канал ствола мінометна міна; здійснювати ідентифікацію артилерійських, мінометних та реактивних боєприпасів за характерними ознаками, а також за ознаками підричників; знешкоджувати та знищувати артилерійські, мінометні та реактивні боєприпаси
Модуль С(Р) – 3.3 Засоби розвідки та розмінування		
С(Р) – 3.3.1	Оволодіння правилами використання засобів пошуку та розмінування	Знати: порядок налаштування металодетекторів для виявлення в ґрунті осколкових та протитанкових ручних гранат; порядок визначення центру ручних гранат в ґрунті; порядок знешкодження ручних гранат, артилерійських, мінометних та реактивних боєприпасів за допомогою засобів розмінування; порядок виявлення кута залягання артилерійських, мінометних та реактивних боєприпасів. Уміти: налаштовувати металодетектори для виявлення в ґрунті осколкових та протитанкових ручних гранат; визначати правильний кут залягання артилерійських, мінометних та реактивних боєприпасів; використовувати засоби розмінування при знешкодженні ручних гранат, артилерійських, мінометних та реактивних боєприпасів
Модуль С(Р) – 3.4 Організація розмінування місцевості		
С(Р) – 3.4.1	Нормативно-правові документи, які регламентують діяльність піротехнічних підрозділів	Знати: нормативні документи, які регламентують діяльність піротехнічних підрозділів в Україні та за її межами; інструкції (стандарти), положення та інші документи, що регламентують порядок проведення робіт із гуманітарного розмінування та спеціальних вибухових робіт; порядок функціонування національного органу з протимінної діяльності; міжнародні стандарти протимінної діяльності: сфера застосування, основні терміни, визначення та скорочення. Уміти:

1	2	3
		користуватися нормативно-правовими документами, які регламентують діяльність піротехнічних підрозділів
С(Р) – 3.4.2	Оволодіння правилами знешкодження і знищення вибухонебезпечних предметів	Знати: порядок проведення робіт з гуманітарного розмінування місцевості; порядок проведення знешкодження та знищення вибухонебезпечних предметів; методи проведення знешкодження вибухонебезпечних предметів; алгоритм дій піротехнічного підрозділу при виявленні боєприпаси II категорії; порядок дій при знищенні поодиноких та групових боєприпасів. Уміти: здійснювати знищення контрольованим підривом поодиноких і групових снарядів середнього калібру, мінометних мін, ручних гранат під наглядом керівника

Професійна кваліфікація: сапер (розмінування) 2-го класу

1. Кваліфікаційна характеристика

Сапер (розмінування) 2-го класу

Завдання та обов'язки. Виконує роботи щодо пошуку, виявлення, вилучення вибухонебезпечних предметів в межах визначеної ділянки місцевості; визначає вид, тип і маркування боєприпасів, вибухонебезпечних предметів, їх приналежність, а також тип і спосіб встановлення детонаторів у них; бере участь у підготовці та виконанні робіт щодо завантаження, транспортування, розвантаження, знешкодження та знищення вибухонебезпечних предметів; бере участь у підготовці та проведенні спеціальних вибухових робіт; забезпечує збереження та підтримку у справному стані закріплених техніки, обладнання, спеціального майна та спорядження, засобів індивідуального захисту, зв'язку та переговорних пристроїв; вміє користуватись та застосовувати спеціальну автомобільну техніку, обладнання, спеціальне майно та спорядження, засоби індивідуального захисту, зв'язку та переговорних пристроїв; надає домедичну допомогу потерпілим.

Повинен знати: накази, інструкції та інші документи, що регламентують організацію, проходження і несення служби в аварійно-рятувальних підрозділах; правила охорони праці під час проходження і несення служби; інструкції (стандарты), положення та інші документи, які регламентують порядок проведення робіт з гуманітарного розмінування та спеціальних вибухових робіт; організацію зберігання вилучених боєприпасів у місцях їх тимчасового зберігання та правила безпеки при проведенні цих заходів; правила поводження з вибуховими матеріалами промислового призначення; матеріальну частину вибухонебезпечних предметів, прийоми та способи їх знешкодження; види та типи авіаційних бомб, основні механізми, технічні характеристики принцип дії механічних, електричних підрильників, які застосовуються у авіаційних бомбах основного, спеціального та допоміжного призначення; алгоритм дії особового складу піротехнічного розрахунку при знищенні та знешкодженні авіаційних бомб; організацію та порядок проведення робіт з гуманітарного розмінування місцевості; тактико-технічні характеристики техніки, приладів і обладнання, які застосовуються при проведенні робіт з розмінування та спеціальних вибухових робіт; способи ведення вибухових робіт; заходи безпеки при виконанні робіт з розмінування та спеціальних вибухових робіт; порядок зберігання, обліку, перевезення і видачі вибухових речовин, засобів підризу та вибухонебезпечних предметів; правила безпеки праці під час поводження з вибуховими речовинами та засобами підризу; основи медичних знань для надання домедичної допомоги.

Кваліфікаційні вимоги

Сапер (розмінування) 2-го класу. Повна загальна середня освіта. Професійна (професійно-технічна) освіта з присвоєнням кваліфікації «кваліфікований робітник» за професією, що відповідає профілю діяльності на посаді. Наявність висновку лікарсько-експертної (військово-лікарської) комісії

щодо придатності до роботи (служби) у піротехнічних підрозділах. Підвищення кваліфікації. Стаж роботи за професією Сапер (розмінування) 3-го класу – не менше 2-х років.

2. Вимоги до освітнього, освітньо-кваліфікаційного рівнів, кваліфікації осіб, які навчатимуться за професією Сапер (розмінування)

2.1. Професійна кваліфікація: сапер (розмінування) 2-го класу

2.1.1. При підвищенні кваліфікації

Освітньо-кваліфікаційний рівень «кваліфікований робітник» за професією Сапер (розмінування) 3-го класу. Стаж роботи за професією Сапер (розмінування) 3-го класу – не менше 2-х років.

2.1.2. Після закінчення навчання

Освітньо-кваліфікаційний рівень «кваліфікований робітник» за професією Сапер (розмінування) 2-го класу.

3. Типовий навчальний план підготовки кваліфікованих робітників

Професія: 5169 Сапер (розмінування)

Професійна кваліфікація: сапер (розмінування) 2-го класу

Загальний фонд навчального часу – 137 годин

№ з/п	Напрями підготовки	Кількість годин					
		Всього годин	ЗПБ	С(Р) – 2.1	С(Р) – 2.2	С(Р) – 2.3	С(Р) – 2.4
1	Загальнопрофесійна підготовка	46	46				
2	Професійно-теоретична підготовка	20		4	8	4	4
3	Професійно-практична підготовка	56	38	6		6	6
4	Кваліфікаційна пробна робота	6					
5	Консультації	8					
6	Державна кваліфікаційна атестація	7					
7	Загальний обсяг навчального часу (без п.п. 4 та 5)	129	84	10	8	10	10

4. Загальнопрофесійний блок та зміст загальнопрофесійних компетентностей

Позначення	Загальнопрофесійні компетентності	Зміст загальнопрофесійних компетентностей
ЗПК.1	Дотримання та виконання вимог охорони праці, промислової і пожежної безпеки, виробничої санітарії	Знати: основні законодавчі акти з охорони праці; права працівників з охорони праці на підприємстві; положення колективного договору щодо охорони праці; порядок проведення адміністративно-громадського контролю за станом охорони праці; основні вимоги правил безпеки праці до службових приміщень і споруд піротехнічного підрозділу; вимоги правил безпеки праці до піротехнічних та аварійно-рятувальних автомобілів, спеціальних пристроїв для проведення піротехнічних та аварійно-рятувальних робіт, переносного спеціального та аварійно-рятувального інструменту, засобів індивідуального бронезахисту фахівців піротехнічних підрозділів (саперів (розмінування)); вимоги правил безпеки праці під час проведення саперних, піротехнічних та вибухових, а також аварійно-рятувальних робіт, ліквідування надзвичайних ситуацій та їх наслідків; основи електробезпеки; параметри й властивості, що характеризують вибухонебезпеку середовища; основи пожежної безпеки та шляхи її забезпечення; основи гігієни праці та виробничої санітарії; засоби та методи захисту працівників від шкідливого та небезпечного впливу виробничих факторів; правила проходження медичних оглядів. Уміти: дотримуватись вимог безпеки праці під час проведення саперних, піротехнічних та вибухових, а також аварійно-рятувальних робіт, ліквідування надзвичайних ситуацій та їх наслідків; дотримуватись вимог безпеки праці під час роботи із піротехнічними та аварійно-рятувальними автомобілями, спеціальними пристроями для проведення піротехнічних та аварійно-рятувальних робіт, переносним спеціальним та аварійно-рятувальним інструментом; використовувати за призначенням засоби індивідуального бронезахисту фахівців піротехнічних підрозділів; дотримуватись вимог електробезпеки під час роботи із електрифікованим обладнанням та електроустановками; володіти засобами і методами індивідуального та колективного захисту від небезпечних та шкідливих виробничих факторів
ЗПК.4	Оволодіння основами надання домедичної	Знати: медико-правові та етичні аспекти надання домедичної допомоги;

Позначення	Загальнопрофесійні компетентності	Зміст загальнопрофесійних компетентностей
	допомоги	як надавати домедичну допомогу, щоб виявити фактори, які загрожують життю, та усунути або зменшити їх негативний вплив на організм людини; як оцінювати стан постраждалого, здійснювати первинний і вторинний його огляд, ґрунтуючись на принципах анатомії, фізіології, патофізіології та особливостях вікового розвитку людини; як здійснювати серцево-легеневу реанімацію, виконувати основи підтримки життєдіяльності; як надавати допомогу постраждалим з невідкладними медичними станами або станами, що викликані факторами навколишнього середовища, як-от: загальне переохолодження, обмороження, перегрівання, опіки; як надавати домедичну допомогу постраждалим з тупими травмами, проникаючими пораненнями, пошкодженнями опорно-рухового апарату; як вживати невідкладних заходів для зупинки кровотечі, накладати пов'язки; як працювати з базовим медичним обладнанням, застосовувати підручні засоби; принципи іммобілізації та евакуації постраждалих з транспортних засобів, запобігати пошкодженням хребта, особливо його шийного відділу; як надавати домедичну допомогу вагітним в разі пологів. Уміти: оглядати постраждалого; визначати життєві показники; оцінювати стан постраждалого; надавати допомогу при зупинці серця, використовувати автоматичний зовнішній дефібрилятор; використовувати дихальне обладнання; надавати допомогу при критичних кровотечах; використовувати допоміжні засоби для забезпечення прохідності дихальних шляхів; накладати шийний комір та іммобілізувати хребет; іммобілізувати кінцівки; евакуювати постраждалого з транспортного засобу; накладати пов'язки; надавати допомогу при опіках, обмороженнях; дотримуватись заходів безпеки під час роботи у небезпечних місцях; надавати допомогу при пологах
ЗПК.6	Оволодіння основами психологічної підготовки	Знати: порядок організації захисту, унебезпечування та психологічної підтримки людей в умовах надзвичайних ситуацій; правила поведінки у колективі; основні норми етики та моралі; ознаки посттравматичного стресового розладу людини; негативні психічні стани, моделі виходу з них;

Позначення	Загальнопрофесійні компетентності	Зміст загальнопрофесійних компетентностей
		правила поводження з людьми із посттравматичним стресовим розладом; фактори ризику і способи їх подолання. Уміти: застосовувати правила поведінки у колективі; виявляти негативні психічні стани у постраждалого населення та надавати йому психологічну допомогу; застосовувати різноманітні психологічні прийоми та техніки, направлені на розслаблення, відновлення і підтримання психічного здоров'я

**5. Типова програма підготовки
за професією 5169 Сапер (розмінування) 2-го класу
(Зміст професійних компетентностей)**

Позначення	Професійні компетентності	Зміст професійних компетентностей
1	2	3
Модуль С(Р) – 2.1 Вибухова справа		
С(Р) – 2.1.1	Оволодіння порядком проведення розрахунку електровибухових мереж	Знати: сутність проведення розрахунку електровибухових мереж; порядок проведення розрахунку електровибухової мережі з послідовним з'єднання електродетонаторів; порядок проведення розрахунку електровибухової мережі з паралельно-пучковим з'єднання електродетонаторів; методи з'єднання електровибухових мереж; порядок перевірки та калібрування електродетонаторів; заходи безпеки при роботі з електродетонаторами. Уміти: проводити калібрування електродетонаторів; розраховувати електровибухові мережі; з'єднувати групи електровибухових мереж
С(Р) – 2.1.2	Оволодіння порядком проведення розрахунку зарядів для підірвання ґрунтів та скельних порід	Знати: сутність проведення розрахунку зарядів для підірвання ґрунтів та скельних порід; види зарядів, що використовуються; порядок проведення розрахунку необхідної ваги заряду для підірвання ґрунтів та скельних порід; порядок проведення розрахунку радіусів зон руйнації ґрунту, що відбувається під час вибуху; порядок підірвних робіт при локалізації або гасінні лісових пожеж; порядок влаштування мінералізованої смуги електричним способом підриву. Уміти: здійснювати розрахунок зарядів для підірвання ґрунтів та скельних порід; влаштовувати мінералізовану смугу електричним способом підриву; встановлювати шпурові заряди
Модуль С(Р) – 2.2 Вибухонебезпечні предмети		
С(Р) – 2.2.1	Оволодіння правилами поведінки з авіаційними бомбами та підіривниками до них	Знати: історичні передумови розробки та використання авіаційних бомб у воєнних конфліктах; загальні відомості та основні елементи авіаційних бомб інших країн; показники ефективності авіаційних бомб;

1	2	3
		призначення, будову, технічні характеристики осколкових та фугасних авіаційних бомб; призначення, будову, технічні характеристики запалювальних та протитанкових авіаційних бомб; призначення, будову, технічні характеристики авіаційних бомб допоміжного та спеціального призначення; загальні відомості про вибухові пристрої та підіривники, які використовуються у авіаційних бомбах; призначення, будову основних механізмів та принцип дії підіривників до авіаційних бомб; види та типи електричних підіривників та підіривників-пасток; порядок здійснення ідентифікації авіаційних бомб за конструктивними ознаками; правила безпечного поводження з авіаційними бомбами. Уміти: дотримуватися правил безпечного поводження при виявленні авіаційних бомб; визначати ступінь небезпеки підіривників, які використовуються у авіаційних бомбах; здійснювати ідентифікацію авіаційних бомб за характерними ознаками, а також за ознаками підіривників; знешкоджувати та знищувати авіаційні бомби
Модуль С(Р) – 2.3 Засоби розвідки та розмінування		
С(Р) – 2.3.1	Оволодіння правилами використання засобів пошуку та розмінування	Знати: порядок налаштування металодетекторів для виявлення в ґрунті осколкових та фугасних авіаційних бомб; порядок визначення центру авіаційних бомб у ґрунті; порядок знешкодження авіаційних бомб за допомогою засобів розмінування; порядок виявлення кута залягання фугасних авіаційних бомб. Уміти: налаштовувати металодетектори для виявлення в ґрунті осколкових авіаційних бомб; визначати правильний кут залягання фугасних авіаційних бомб; використовувати засоби розмінування при знешкодженні авіаційних бомб
Модуль С(Р) – 2.4 Організація розмінування місцевості		
С(Р) – 2.4.1	Нормативно-правові документи, які регламентують діяльність піротехнічних підрозділів	Знати: нормативні документи, які регламентують діяльність піротехнічних підрозділів в Україні та за її межами; міжнародні стандарти протимінної діяльності: сфера застосування, основні терміни, визначення та скорочення. Уміти: користуватися нормативно-правовими документами, які регламентують діяльність піротехнічних підрозділів

1	2	3
С(Р) – 2.4.2	Оволодіння правилами знешкодження і знищення вибухонебезпечних предметів	Знати: порядок зберігання вилучених боєприпасів у місцях їх тимчасового зберігання та правила безпеки при проведенні цих заходів; правила поводження з вибуховими матеріалами промислового призначення; заходи безпеки та порядок перевезення вибухонебезпечних предметів; порядок проведення знешкодження та знищення авіаційних бомб; методи проведення знешкодження авіаційних бомб; алгоритм дій піротехнічного підрозділу при виявленні авіаційних бомб I та II категорій; порядок дій при знищенні поодиноких та групових авіаційних боєприпасів. Уміти: здійснювати знищення контрольованим підривом поодиноких і групових авіаційних боєприпасів під наглядом керівника

Професійна кваліфікація: сапер (розмінування) 1-го класу

1. Кваліфікаційна характеристика

Сапер (розмінування) 1-го класу

Завдання та обов'язки. Виконує роботи щодо пошуку, виявлення, вилучення вибухонебезпечних предметів в межах визначеної ділянки місцевості; визначає вид, тип і маркування боєприпасів, вибухонебезпечних предметів, їх приналежність, а також тип і спосіб встановлення детонаторів у них; бере участь у підготовці та виконанні робіт щодо завантаження, транспортування, розвантаження, знешкодження та знищення вибухонебезпечних предметів; бере участь у підготовці та проведенні спеціальних вибухових робіт; забезпечує збереження та підтримку у справному стані закріплених техніки, обладнання, спеціального майна та спорядження, засобів індивідуального захисту, зв'язку та переговорних пристроїв; вміє користуватись та застосовувати спеціальну автомобільну техніку, обладнання, спеціальне майно та спорядження, засоби індивідуального захисту, зв'язку та переговорних пристроїв; надає домедичну допомогу потерпілим.

Повинен знати: накази, інструкції та інші документи, що регламентують організацію, проходження і несення служби в аварійно-рятувальних підрозділах; правила охорони праці під час проходження і несення служби; інструкції (стандарти), положення та інші документи, які регламентують порядок проведення робіт з гуманітарного розмінування та спеціальних вибухових робіт; алгоритм дій особового складу піротехнічного підрозділу при знищенні вибухонебезпечних предметів; методи знищення та утилізації вибухонебезпечних предметів; види та типи, основні елементи, технічні характеристики принцип дії протипіхотних, протитанкових інженерних мін, основні механізми вибухових пристроїв та підричників, які застосовуються у інженерних мінах; боєприпаси до ручних протитанкових гранатометів; реактивні протитанкові гранати; боєприпаси до станкових та підствольних гранатометів, підричники до них; алгоритм дії особового складу піротехнічного розрахунку при знищенні та знешкодженні інженерних мін, ручних протитанкових гранатометів, станкових та підствольних гранатометів; організацію та порядок проведення робіт з гуманітарного розмінування місцевості; тактико-технічні характеристики техніки, приладів і обладнання, які застосовуються при проведенні робіт з розмінування та спеціальних вибухових робіт; способи ведення вибухових робіт; заходи безпеки при виконанні робіт з розмінування та спеціальних вибухових робіт; порядок зберігання, обліку, перевезення і видачі вибухових речовин, засобів підриву та вибухонебезпечних предметів; правила безпеки праці під час поводження з вибуховими речовинами та засобами підриву; основи медичних знань для надання домедичної допомоги.

Кваліфікаційні вимоги

Сапер (розмінування) 1-го класу. Повна загальна середня освіта. Професійна (професійно-технічна) освіта з присвоєнням кваліфікації «кваліфікований робітник» за професією, що відповідає профілю діяльності на

посаді. Наявність висновку лікарсько-експертної (військово-лікарської) комісії щодо придатності до роботи (служби) у піротехнічних підрозділах. Підвищення кваліфікації. Стаж роботи за професією Сапер (розмінування) 2-го класу – не менше 2-х років.

2. Вимоги до освітнього, освітньо-кваліфікаційного рівнів, кваліфікації осіб, які навчатимуться за професією Сапер (розмінування)

2.1. Професійна кваліфікація: Сапер (розмінування) 1-го класу

2.1.1. При підвищенні кваліфікації

Освітньо-кваліфікаційний рівень «кваліфікований робітник» за професією Сапер (розмінування) 2-го класу. Стаж роботи за професією Сапер (розмінування) 2-го класу – не менше 2-х років.

2.1.2. Після закінчення навчання

Освітньо-кваліфікаційний рівень «кваліфікований робітник» за професією Сапер (розмінування) 1-го класу.

3. Типовий навчальний план підготовки кваліфікованих робітників

Професія: 5169 Сапер (розмінування)

Професійна кваліфікація: сапер (розмінування) 1-го класу

Загальний фонд навчального часу – **137 годин**

№ з/п	Напрями підготовки	Кількість годин					
		Всього годин	ЗПБ	C(P) – I.1	C(P) – I.2	C(P) – I.3	C(P) – I.4
1	Загальнопрофесійна підготовка	46	46				
2	Професійно-теоретична підготовка	20		2	10	4	4
3	Професійно-практична підготовка	56	38	6		6	6
4	Кваліфікаційна пробна робота	6					
5	Консультації	8					
6	Державна кваліфікаційна атестація	7					
7	Загальний обсяг навчального часу (без п.п. 4 та 5)	129	84	8	10	10	10

4. Загальнопрофесійний блок
та зміст загальнопрофесійних компетентностей

Позначення	Загальнопрофесійні компетентності	Зміст загальнопрофесійних компетентностей
ЗПК.1	Дотримання та виконання вимог охорони праці, промислової і пожежної безпеки, виробничої санітарії	Знати: основні законодавчі акти з охорони праці; права працівників з охорони праці на підприємстві; положення колективного договору щодо охорони праці; порядок проведення адміністративно-громадського контролю за станом охорони праці; основні вимоги правил безпеки праці до службових приміщень і споруд піротехнічного підрозділу; вимоги правил безпеки праці до піротехнічних та аварійно-рятувальних автомобілів, спеціальних пристроїв для проведення піротехнічних та аварійно-рятувальних робіт, переносного спеціального та аварійно-рятувального інструменту, засобів індивідуального бронезахисту фахівців піротехнічних; вимоги правил безпеки праці під час проведення саперних, піротехнічних та вибухових, а також аварійно-рятувальних робіт, ліквідування надзвичайних ситуацій та їх наслідків; основи електробезпеки; параметри й властивості, що характеризують вибухонебезпеку середовища; основи пожежної безпеки та шляхи її забезпечення; основи гігієни праці та виробничої санітарії; засоби та методи захисту працівників від шкідливого та небезпечного впливу виробничих факторів; правила проходження медичних оглядів. Уміти: дотримуватись вимог безпеки праці під час проведення саперних, піротехнічних та вибухових, а також аварійно-рятувальних робіт, ліквідування надзвичайних ситуацій та їх наслідків; дотримуватись вимог безпеки праці під час роботи із піротехнічними та аварійно-рятувальними автомобілями, спеціальними пристроями для проведення піротехнічних та аварійно-рятувальних робіт, переносним спеціальним та аварійно-рятувальним інструментом; використовувати за призначенням засоби індивідуального бронезахисту фахівців піротехнічних підрозділів; дотримуватись вимог електробезпеки під час роботи із електрифікованим обладнанням та електроустановками; володіти засобами і методами індивідуального та колективного захисту від небезпечних та шкідливих виробничих факторів
ЗПК.4	Оволодіння основами надання домедичної допомоги	Знати: медико-правові та етичні аспекти надання домедичної допомоги; як надавати домедичну допомогу, щоб виявити фактори,

Позначення	Загальнопрофесійні компетентності	Зміст загальнопрофесійних компетентностей
		які загрожують життю, та усунути або зменшити їх негативний вплив на організм людини; як оцінювати стан постраждалого, здійснювати первинний і вторинний його огляд, ґрунтуючись на принципах анатомії, фізіології, патофізіології та особливостях вікового розвитку людини; як здійснювати серцево-легеневу реанімацію, виконувати основи підтримки життєдіяльності; як надавати допомогу постраждалим з невідкладними медичними станами або станами, що викликані факторами навколишнього середовища, як-от: загальне переохолодження, обмороження, перегрівання, опіки; як надавати домедичну допомогу постраждалим з тупими травмами, проникаючими пораненнями, пошкодженнями опорно-рухового апарату; як вживати невідкладних заходів для зупинки кровотечі, накладати пов'язки; як працювати з базовим медичним обладнанням, застосовувати підручні засоби; принципи іммобілізації та евакуації постраждалих з транспортних засобів, запобігати пошкодженням хребта, особливо його шийного відділу; як надавати домедичну допомогу вагітним в разі пологів. Уміти: оглядати постраждалого; визначати життєві показники; оцінювати стан постраждалого; надавати допомогу при зупинці серця, використовувати автоматичний зовнішній дефібрилятор; використовувати дихальне обладнання; надавати допомогу при критичних кровотечах; використовувати допоміжні засоби для забезпечення прохідності дихальних шляхів; накладати шийний комір та іммобілізувати хребет; іммобілізувати кінцівки; евакуувати постраждалого з транспортного засобу; накладати пов'язки; надавати допомогу при опіках, обмороженнях; дотримуватись заходів безпеки під час роботи у небезпечних місцях; надавати допомогу при пологах
ЗПК.6	Оволодіння основами психологічної підготовки	Знати: порядок організації захисту, унебезпечування та психологічної підтримки людей в умовах надзвичайних ситуацій; правила поведінки у колективі; основні норми етики та моралі; ознаки посттравматичного стресового розладу людини; негативні психічні стани, моделі виходу з них; правила поведінки з людьми із посттравматичним

Позначення	Загальнопрофесійні компетентності	Зміст загальнопрофесійних компетентностей
		стресовим розладом; фактори ризику і способи їх подолання. Уміти: застосовувати правила поведінки у колективі; виявляти негативні психічні стани у постраждалого населення та надавати йому психологічну допомогу; застосовувати різноманітні психологічні прийоми та техніки, направлені на розслаблення, відновлення і підтримання психічного здоров'я

**5. Типова програма з підготовки
за професією 5169 Сапер (розмінування) 1-го класу
(Зміст професійних компетентностей)**

Позначення	Професійні компетентності	Зміст професійних компетентностей
1	2	3
Модуль С(Р) – 1.1 Вибухова справа		
С(Р) – 1.1.1	Оволодіння порядком проведення робіт щодо захисту мостів від льодоходів	Знати: сутність процесу виконання робіт щодо захисту мостів від льодоходів; порядок підривання криги, поглиблення та розчистки русел рік; порядок розрахунку необхідної ваги заряду для підривання льоду та льодових заторів; порядок встановлення зарядів в ополонки при підриванні льоду; порядок підривання льоду з використанням забивочного заряду; послідовність проведення робіт під час захисту мостів від льодоходу; заходи безпеки при підриванні льоду. Уміти: проводити розрахунок зарядів для підривання льоду та льодових заторів; встановлювати заряди в ополонки при підриванні льоду; звільняти опори мосту від мерзлої криги під час льодоходу вибуховим способом
Модуль С(Р) – 1.2 Вибухонебезпечні предмети		
С(Р) – 1.2.1	Оволодіння правилами поведінки з інженерними мінами та засобами їх підриву	Знати: історичні передумови виникнення та використання інженерних мін у воєнних конфліктах; загальні відомості та основні елементи інженерних мін; показники ефективності інженерних мін; призначення, будову, технічні характеристики протипіхотних інженерних мін; основні механізми, принцип дії вибухових пристроїв та підрильників, які застосовуються у протипіхотних інженерних мінах; призначення, будову, технічні характеристики протитанкових інженерних мін; основні механізми, принцип дії вибухових пристроїв та підрильників, які застосовуються у протитанкових інженерних мінах; порядок проведення ідентифікації інженерних мін за конструктивними ознаками; правила безпечного поводження з інженерними боєприпасами. Уміти:

1	2	3
		дотримуватися правил безпечного поводження при виявленні протитанкових та протипіхотних мін; визначати ступінь небезпеки підричників, які використовуються у інженерних мінах; здійснювати ідентифікацію інженерних мін за характерними ознаками, а також за ознаками підричників; знешкоджувати та знищувати інженерні міни
С(Р) – 1.2.2	Оволодіння правилами поводження з пострілами до ручних протитанкових гранатометів	Знати: історичні передумови виникнення та використання ручних протитанкових гранатометів у воєнних конфліктах; загальні відомості та основні елементи пострілів до ручного протитанкового гранатомету; показники ефективності ручних протитанкових гранатометів; призначення, будову, технічні характеристики пострілів до ручного протитанкового гранатомету; основні механізми, принцип дії вибухових пристроїв та підричників, які застосовуються у пострілах до ручних протитанкових гранатометів; порядок проведення ідентифікації пострілів до ручних протитанкових гранатометів за конструктивними ознаками; правила безпечного поводження з гранатометними пострілами. Уміти: дотримуватися правил безпечного поводження при виявленні пострілів до ручних протитанкових гранатометів; визначати ступінь небезпеки пострілів до ручних протитанкових гранатометів; здійснювати ідентифікацію пострілів до ручних протитанкових гранатометів за характерними ознаками; знешкоджувати та знищувати гранатометні постріли
С(Р) – 1.2.3	Оволодіння правилами поводження з реактивними протитанковими гранатами	Знати: історичні передумови виникнення та використання реактивних протитанкових гранат у воєнних конфліктах; загальні відомості та основні елементи реактивних протитанкових гранат; показники ефективності реактивних протитанкових гранат; призначення, будову, технічні характеристики реактивних протитанкових гранат; основні механізми, принцип дії вибухових пристроїв та підричників, які застосовуються у реактивних протитанкових гранатах; порядок проведення ідентифікації реактивних протитанкових гранат за конструктивними ознаками; правила безпечного поводження з реактивними протитанковими гранатами.

1	2	3
		Уміти: дотримуватися правил безпечного поводження при виявленні реактивних протитанкових гранат; визначати ступінь небезпеки реактивних протитанкових гранат; здійснювати ідентифікацію реактивних протитанкових гранат за характерними ознаками; знешкоджувати та знищувати реактивні протитанкові гранати
С(Р) – 1.2.4	Оволодіння правилами поводження з пострілами до станкових та підствольних гранатометів	Знати: історичні передумови виникнення та використання пострілів до станкових та підствольних гранатометів у воєнних конфліктах; загальні відомості та основні елементи пострілів до станкових та підствольних гранатометів; показники ефективності пострілів до станкових та підствольних гранатометів; призначення, будову, технічні характеристики пострілів до станкових та підствольних гранатометів; основні механізми, принцип дії вибухових пристроїв та підричників, які застосовуються у пострілах до станкових та підствольних гранатометів; порядок проведення ідентифікації пострілів до станкових та підствольних гранатометів за конструктивними ознаками; правила безпечного поводження з пострілами до станкових та підствольних гранатометів. Уміти: дотримуватися правил безпечного поводження при виявленні пострілів до станкових та підствольних гранатометів; визначати ступінь небезпеки пострілів до станкових та підствольних гранатометів; здійснювати ідентифікацію пострілів до станкових та підствольних гранатометів за характерними ознаками; знешкоджувати та знищувати постріли до станкових та підствольних гранатометів
Модуль С(Р) – 1.3		
Засоби розвідки та розмінування		
С(Р) – 1.3.1	Оволодіння правилами використання засобів пошуку та розмінування	Знати: порядок налаштування металодетекторів для виявлення в ґрунті протипіхотних та протитанкових мін, пострілів до ручних, станкових підствольних гранатометів та реактивних протитанкових гранат; порядок визначення центру протипіхотних та протитанкових мін у ґрунті; порядок знешкодження протипіхотних та протитанкових мін за допомогою засобів розмінування; порядок знешкодження пострілів до ручних, станкових підствольних гранатометів та реактивних протитанкових гранат за допомогою засобів розмінування.

1	2	3
		Уміти: налаштовувати металодетектори для виявлення в ґрунті протипіхотних та протитанкових мін, пострілів до ручних, станкових підствольних гранатометів та реактивних протитанкових гранат; використовувати засоби розмінування при знешкодженні протипіхотних та протитанкових мін, пострілів до ручних, станкових підствольних гранатометів та реактивних протитанкових гранат
Модуль С(Р) – 1.4 Організація розмінування місцевості		
С(Р) – 1.4.1	Нормативно-правові документи, які регламентують діяльність піротехнічних підрозділів	Знати: нормативні документи, які регламентують діяльність піротехнічних підрозділів в Україні та за її межами; міжнародні стандарти протимінної діяльності: сфера застосування, основні терміни, визначення та скорочення. Уміти: користуватися нормативно-правовими документами, які регламентують діяльність піротехнічних підрозділів
С(Р) – 1.4.2	Оволодіння правилами знешкодження і знищення вибухонебезпечних предметів	Знати: алгоритм дій особового складу піротехнічного розрахунку при виявленні та знищенні вибухонебезпечних предметів; методи знищення та утилізації вибухонебезпечних предметів; порядок знешкодження та знищення протипіхотних, протитанкових мін, пострілів до ручних, станкових підствольних гранатометів та реактивних протитанкових гранат; методи знешкодження протипіхотних, протитанкових мін, пострілів до ручних, станкових підствольних гранатометів та реактивних протитанкових гранат; алгоритм дій піротехнічного підрозділу при виявленні протипіхотних, протитанкових мін, пострілів до ручних, станкових підствольних гранатометів та реактивних протитанкових гранат I та II категорій; порядок дій при знищенні поодиноких та групових боєприпасів. Уміти: здійснювати знищення контрольованим підривом поодиноких і групових протипіхотних, протитанкових мін, пострілів до ручних, станкових підствольних гранатометів та реактивних протитанкових гранат під наглядом керівника

Професійна кваліфікація: сапер (розмінування) вищої категорії

1. Кваліфікаційна характеристика

Сапер (розмінування) вищої категорії

Завдання та обов'язки. Виконує роботи щодо пошуку, виявлення, вилучення вибухонебезпечних предметів в межах визначеної ділянки місцевості; визначає вид, тип і маркування боєприпасів, вибухонебезпечних предметів, їх приналежність, а також тип і спосіб встановлення детонаторів у них; бере участь у підготовці та виконанні робіт щодо завантаження, транспортування, розвантаження, знешкодження та знищення вибухонебезпечних предметів; бере участь у підготовці та проведенні спеціальних вибухових робіт; забезпечує збереження та підтримку у справному стані закріплених техніки, обладнання, спеціального майна та спорядження, засобів індивідуального захисту, зв'язку та переговорних пристроїв; вміє користуватися та застосовувати спеціальну автомобільну техніку, обладнання, спеціальне майно та спорядження, засоби індивідуального захисту, зв'язку та переговорних пристроїв; надає домедичну допомогу потерпілим.

Повинен знати: накази, інструкції та інші документи, що регламентують організацію, проходження і несення служби в аварійно-рятувальних підрозділах; правила охорони праці під час проходження і несення служби; інструкції (стандарти), положення та інші документи, які регламентують порядок проведення робіт з гуманітарного розмінування та спеціальних вибухових робіт; види та типи, основні елементи, технічні характеристики принцип дії касетних боєприпасів, спеціальних інженерних мін, мін-пасток, бойових частин ракет, торпед, некерованих авіаційних ракет, морських боєприпасів, протитанкових керованих ракет (ПТУР) та боєприпасів до систем залпового вогню; основні механізми вибухових пристроїв та підричників, які застосовуються у касетних боєприпасах, спеціальних інженерних мінах, мінах-пастках, авіаційних некерованих ракетах, морських боєприпасах, протитанкових керованих ракетах (ПТУР) та боєприпасах до систем залпового вогню; алгоритм дії особового складу піротехнічного розрахунку при їх знищенні та знешкодженні; організацію та порядок проведення робіт з гуманітарного розмінування місцевості; тактико-технічні характеристики спеціальної техніки, механізованих засобів, приладів та обладнання, які використовуються при веденні робіт з пошуку, знешкодження та знищення вибухонебезпечних предметів та спеціальних вибухових робіт; способи ведення вибухових робіт; заходи безпеки при виконанні робіт з розмінування та спеціальних вибухових робіт; порядок зберігання, обліку, перевезення і видачі вибухових речовин, засобів підриву та вибухонебезпечних предметів; правила безпеки праці під час поводження з вибуховими речовинами та засобами підриву; основи медичних знань для надання домедичної допомоги.

Кваліфікаційні вимоги

Сапер (розмінування) вищої категорії. Повна загальна середня освіта. Професійна (професійно-технічна) освіта з присвоєнням кваліфікації «кваліфікований робітник» за професією, що відповідає профілю діяльності на посаді. Наявність висновку лікарсько-експертної (військово-лікарської) комісії щодо придатності до роботи (служби) у піротехнічних підрозділах. Підвищення кваліфікації. Стаж роботи за професією Сапер (розмінування) I-го класу – не менше 2-х років.

2. Вимоги до освітнього, освітньо-кваліфікаційного рівнів, кваліфікації осіб, які навчатимуться за професією Сапер (розмінування)

2.1. Професійна кваліфікація: Сапер (розмінування) вищої категорії

2.1.1. При підвищенні кваліфікації

Освітньо-кваліфікаційний рівень «кваліфікований робітник» за професією Сапер (розмінування) I-го класу. Стаж роботи за професією Сапер (розмінування) I-го класу – не менше 2-х років.

2.1.2. Після закінчення навчання

Освітньо-кваліфікаційний рівень «кваліфікований робітник» за професією Сапер (розмінування) вищої категорії.

3. Типовий навчальний план підготовки кваліфікованих робітників

Професія: 5169 Сапер (розмінування)

Професійна кваліфікація: сапер (розмінування) вищої категорії

Загальний фонд навчального часу – **137 годин**

№ з/п	Напрями підготовки	Кількість годин				
		Всього годин	ЗПБ	С(Р) – В.2	С(Р) – В.3	С(Р) – В.4
1	Загальнопрофесійна підготовка	46	46			
2	Професійно-теоретична підготовка	20		12	4	4
3	Професійно-практична підготовка	56	38		6	12
4	Кваліфікаційна пробна робота	6				
5	Консультації	8				
6	Державна кваліфікаційна атестація	7				
7	Загальний обсяг навчального часу (без п.п. 4 та 5)	129	84	12	10	16

4. Загальнопрофесійний блок
та зміст загальнопрофесійних компетентностей

Позначення	Загальнопрофесійні компетентності	Зміст загальнопрофесійних компетентностей
ЗПК.1	Дотримання та виконання вимог охорони праці, промислової і пожежної безпеки, виробничої санітарії	Знати: основні законодавчі акти з охорони праці; права працівників з охорони праці на підприємстві; положення колективного договору щодо охорони праці; порядок проведення адміністративно-громадського контролю за станом охорони праці; основні вимоги правил безпеки праці до службових приміщень і споруд піротехнічного підрозділу; вимоги правил безпеки праці до піротехнічних та аварійно-рятувальних автомобілів, спеціальних пристроїв для проведення піротехнічних та аварійно-рятувальних робіт, переносного спеціального та аварійно-рятувального інструменту, засобів індивідуального бронезахисту фахівців піротехнічних підрозділів; вимоги правил безпеки праці під час проведення саперних, піротехнічних та вибухових, а також аварійно-рятувальних робіт, ліквідування надзвичайних ситуацій та їх наслідків; основи електробезпеки; параметри й властивості, що характеризують вибухонебезпеку середовища; основи пожежної безпеки та шляхи її забезпечення; основи гігієни праці та виробничої санітарії; засоби та методи захисту працівників від шкідливого та небезпечного впливу виробничих факторів; правила проходження медичних оглядів. Уміти: дотримуватись вимог безпеки праці під час проведення саперних, піротехнічних та вибухових, а також аварійно-рятувальних робіт, ліквідування надзвичайних ситуацій та їх наслідків; дотримуватись вимог безпеки праці під час роботи із піротехнічними та аварійно-рятувальними автомобілями, спеціальними пристроями для проведення піротехнічних та аварійно-рятувальних робіт, переносним спеціальним та аварійно-рятувальним інструментом; використовувати за призначенням засоби індивідуального бронезахисту фахівців піротехнічних підрозділів (саперів (розмінування)); дотримуватись вимог електробезпеки під час роботи із електрифікованим обладнанням та електроустановками; володіти засобами і методами індивідуального та колективного захисту від небезпечних та шкідливих виробничих факторів
ЗПК.4	Оволодіння основами надання домедичної	Знати: медико-правові та етичні аспекти надання домедичної допомоги;

Позначення	Загальнопрофесійні компетентності	Зміст загальнопрофесійних компетентностей
	допомоги	як надавати домедичну допомогу, щоб виявити фактори, які загрожують життю, та усунути або зменшити їх негативний вплив на організм людини; як оцінювати стан постраждалого, здійснювати первинний і вторинний його огляд, ґрунтуючись на принципах анатомії, фізіології, патофізіології та особливостях вікового розвитку людини; як здійснювати серцево-легеневу реанімацію, виконувати основи підтримки життєдіяльності; як надавати допомогу постраждалим з невідкладними медичними станами або станами, що викликані факторами навколишнього середовища, як-от: загальне переохолодження, обмороження, перегрівання, опіки; як надавати домедичну допомогу постраждалим з тупими травмами, проникаючими пораненнями, пошкодженнями опорно-рухового апарату; як вживати невідкладних заходів для зупинки кровотечі, накладати пов'язки; як працювати з базовим медичним обладнанням, застосовувати підручні засоби; принципи іммобілізації та евакуації постраждалих з транспортних засобів, запобігати пошкодженням хребта, особливо його шийного відділу; як надавати домедичну допомогу вагітним в разі пологів. Уміти: оглядати постраждалого; визначати життєві показники; оцінювати стан постраждалого; надавати допомогу при зупинці серця, використовувати автоматичний зовнішній дефібрилятор; використовувати дихальне обладнання; надавати допомогу при критичних кровотечах; використовувати допоміжні засоби для забезпечення прохідності дихальних шляхів; накладати шийний комір та іммобілізувати хребет; іммобілізувати кінцівки; евакуувати постраждалого з транспортного засобу; накладати пов'язки; надавати допомогу при опіках, обмороженнях; дотримуватись заходів безпеки під час роботи у небезпечних місцях; надавати допомогу при пологах
ЗПК.6	Оволодіння основами психологічної підготовки	Знати: порядок організації захисту, унебезпечування та психологічної підтримки людей в умовах надзвичайних ситуацій; правила поведінки у колективі; основні норми етики та моралі; ознаки посттравматичного стресового розладу людини; негативні психічні стани, моделі виходу з них;

Позначення	Загальнопрофесійні компетентності	Зміст загальнопрофесійних компетентностей
		правила поведінки з людьми із посттравматичним стресовим розладом; фактори ризику і способи їх подолання. Уміти: застосовувати правила поведінки у колективі; виявляти негативні психічні стани у постраждалого населення та надавати йому психологічну допомогу; застосовувати різноманітні психологічні прийоми та техніки, направлені на розслаблення, відновлення і підтримання психічного здоров'я

**5. Типова програма з підготовки
за професією 5169 Сапер (розмінування) вищої категорії
(Зміст професійних компетентностей)**

Позначення	Професійні компетентності	Зміст професійних компетентностей
1	2	3
Модуль С(Р) – В.2		
Вибухонебезпечні предмети		
С(Р) – В.2.1	Оволодіння правилами поведінки з спеціальними інженерними мінами та засобами їх підриву	Знати: історичні передумови виникнення та використання спеціальних інженерних мін у воєнних конфліктах; загальні відомості та основні елементи спеціальних інженерних мін; показники ефективності спеціальних інженерних мін; призначення, будову, технічні характеристики спеціальних інженерних мін; основні механізми, принцип дії вибухових пристроїв та підричників, які застосовуються у спеціальних мінах; порядок проведення ідентифікації спеціальних інженерних мін за конструктивними ознаками, правила безпечного поведінки з ними. Уміти: дотримуватися правил безпечного поведінки при виявленні спеціальних мін; визначати ступінь небезпеки підричників, які використовуються у спеціальних інженерних мінах; здійснювати ідентифікацію спеціальних мін за характерними ознаками, а також за ознаками підричників; знешкоджувати та знищувати спеціальні інженерні міни
С(Р) – В.2.2	Оволодіння правилами поведінки з мінами – пастками та засобами їх підриву	Знати: історичні передумови виникнення та використання мін-пасток у воєнних конфліктах; загальні відомості та основні елементи мін-пасток; показники ефективності мін-пасток; призначення, будову, технічні характеристики мін-пасток; основні механізми, принцип дії вибухових пристроїв та підричників, які застосовуються у мінах-пастках; порядок проведення ідентифікації мін-пасток за конструктивними ознаками та правила безпечного поведінки з ними. Уміти: дотримуватися правил безпечного поведінки при виявленні мін-пасток; визначати ступінь небезпеки мін-пасток; здійснювати ідентифікацію мін-пасток за характерними ознаками; знешкоджувати та знищувати міни-пастки

1	2	3
C(P) – В.2.3	Оволодіння правилами поведінки з некерованими авіаційними ракетами	Знати: історичні передумови виникнення та використання некерованих авіаційних ракет у воєнних конфліктах; загальні відомості та основні елементи некерованих авіаційних ракет; показники ефективності некерованих авіаційних ракет; призначення, будову, технічні характеристики некерованих авіаційних ракет; основні механізми, принцип дії вибухових пристроїв та підричників, які застосовуються у некерованих авіаційних ракетах; порядок проведення ідентифікації некерованих авіаційних ракет за конструктивними ознаками; правила безпечного поводження з некерованими авіаційними ракетами. Уміти: дотримуватися правил безпечного поводження при виявленні некерованих авіаційних ракет; визначати ступінь небезпеки некерованих авіаційних ракет; здійснювати ідентифікацію некерованих авіаційних ракет за характерними ознаками; знешкоджувати та знищувати некеровані авіаційні ракети
C(P) – В.2.4	Оволодіння правилами поведінки з морськими боєприпасами	Знати: історичні передумови виникнення та використання торпед та інших морських боєприпасів у воєнних конфліктах; загальні відомості про типи торпед та інших морських боєприпасів; показники ефективності торпед та інших морських боєприпасів; призначення, будову, технічні характеристики торпед та інших морських боєприпасів; основні механізми, принцип дії вибухових пристроїв та підричників, які застосовуються у торпедах та інших морських боєприпасів; порядок проведення ідентифікації торпед та інших морських боєприпасів за конструктивними ознаками; правила безпечного поводження з торпедами та іншими морськими боєприпасами. Уміти: дотримуватися правил безпечного поводження при виявленні торпед та інших морських боєприпасів; визначати ступінь небезпеки, здійснювати ідентифікацію торпед та інших морських боєприпасів за характерними ознаками; знешкоджувати та знищувати торпеди та інші морські боєприпаси
C(P) – В.2.5	Оволодіння правилами	Знати: історичні передумови виникнення та використання

1	2	3
	поводження з касетними боєприпасами	касетних боєприпасів у воєнних конфліктах; загальні відомості та типи касетних боєприпасів; показники ефективності касетних боєприпасів; призначення, будову, технічні характеристики касетних боєприпасів; основні механізми, принцип дії вибухових пристроїв та підричників, які застосовуються у касетних боєприпасах; порядок проведення ідентифікації касетних боєприпасів за конструктивними ознаками; правила безпечного поводження з касетними боєприпасами. Уміти: дотримуватися правил безпечного поводження при виявленні касетних боєприпасів; визначати ступінь небезпеки, здійснювати ідентифікацію касетних боєприпасів за характерними ознаками; знешкоджувати та знищувати касетні боєприпаси
C(P) – В.2.6	Оволодіння правилами поведінки з протитанковими керованими ракетами (ПТУР)	Знати: історичні передумови виникнення та використання протитанкових керованих ракет (ПТУР) у воєнних конфліктах; загальні відомості та типи протитанкових керованих ракет (ПТУР); показники ефективності протитанкових керованих ракет (ПТУР); призначення, будову, технічні характеристики протитанкових керованих ракет (ПТУР); основні механізми, принцип дії вибухових пристроїв та підричників, які застосовуються у протитанкових керованих ракетах (ПТУР); порядок проведення ідентифікації протитанкових керованих ракет (ПТУР) за конструктивними ознаками; правила безпечного поводження з протитанковими керованими ракетами (ПТУР). Уміти: дотримуватися правил безпечного поводження при виявленні протитанкових керованих ракет (ПТУР); визначати ступінь небезпеки, здійснювати ідентифікацію протитанкових керованих ракет (ПТУР) за характерними ознаками; знешкоджувати та знищувати протитанкові керовані ракети (ПТУР)
Модуль C(P) – В.3 Засоби розвідки та розмінування		
C(P) – В.3.1	Оволодіння правилами використання засобів пошуку та розмінування	Знати: порядок налаштування металодетекторів для виявлення в ґрунті касетних боєприпасів, спеціальних інженерних мін, мін-пасток, некерованих авіаційних ракет, торпед та інших морських боєприпасів, протитанкових керованих ракет (ПТУР); порядок визначення центру касетних боєприпасів,

1	2	3
		спеціальних інженерних мін, мін-пасток, некерованих авіаційних ракет, торпед та інших морських боєприпасів, протитанкових керованих ракет у ґрунті; порядок знешкодження касетних боєприпасів, спеціальних інженерних мін, мін-пасток, некерованих авіаційних ракет, торпед та інших морських боєприпасів, протитанкових керованих ракет (ПТУР) за допомогою засобів розмінування. Уміти: налаштовувати металодетектори для виявлення в ґрунті касетних боєприпасів, спеціальних інженерних мін, мін-пасток, некерованих авіаційних ракет, торпед та інших морських боєприпасів, протитанкових керованих ракет (ПТУР); використовувати засоби розмінування при знешкодженні касетних боєприпасів, спеціальних інженерних мін, мін-пасток, некерованих авіаційних ракет, торпед та інших морських боєприпасів, протитанкових керованих ракет (ПТУР)
Модуль С(Р) – В.4 Організація розмінування місцевості		
С(Р) – В.4.1	Нормативно-правові документи, які регламентують діяльність піротехнічних підрозділів	Знати: нормативні документи, які регламентують діяльність піротехнічних підрозділів в Україні та за її межами; міжнародні стандарти протимінної діяльності: сфера застосування, основні терміни, визначення та скорочення. Уміти: користуватися нормативно-правовими документами, які регламентують діяльність піротехнічних підрозділів
С(Р) – В.4.2	Оволодіння правилами знешкодження і знищення вибухонебезпечних предметів	Знати: тактико-технічні характеристики спеціальної техніки, механізованих засобів, приладів та обладнання, які використовуються при веденні робіт з пошуку, знешкодження та знищення вибухонебезпечних предметів та спеціальних вибухових робіт; порядок проведення знешкодження та знищення касетних боєприпасів, спеціальних інженерних мін, мін-пасток, некерованих авіаційних ракет, торпед та інших морських боєприпасів, протитанкових керованих ракет; методи проведення знешкодження касетних боєприпасів, спеціальних інженерних мін, мін-пасток, некерованих авіаційних ракет, торпед та інших морських боєприпасів, протитанкових керованих ракет; алгоритм дій піротехнічного підрозділу при виявленні касетних боєприпасів, спеціальних інженерних мін, мін-пасток, некерованих авіаційних ракет, торпед та інших морських боєприпасів, протитанкових керованих ракет (ПТУР) I та II категорій; порядок дій при знищенні поодиноких та групових касетних боєприпасів, спеціальних інженерних мін, мін-

1	2	3
		пасток, некерованих авіаційних ракет, торпед та інших морських боєприпасів, протитанкових керованих ракет (ПТУР). Уміти: здійснювати знищення контрольованим підливом поодиноких і касетних боєприпасів, спеціальних інженерних мін, мін-пасток, некерованих авіаційних ракет, торпед та інших морських боєприпасів, протитанкових керованих ракет (ПТУР) під наглядом керівника

5. Перелік основних засобів навчання (для усіх рівнів кваліфікацій)

№ з/п	Найменування	Кількість на групу з 15 осіб		Примітка
		Для індивідуального користування	Для групового користування	
1	2	3	4	5
	Спеціальні піротехнічні машини			
1.	Оперативна піротехнічна машина		1	
2.	Піротехнічна машина легкого типу		1	
3.	Піротехнічна машина важкого типу		1	
	Вибухові матеріали та засоби підриву			
	Вибухові речовини			
4.	Тротилова шашка 75 гр.	1		
5.	Тротилова шашка 200 гр.	1		
6.	Тротилова шашка 400 гр.	1		
7.	Шашка-детонатор 400 гр.	1		
	Засоби підриву			
8.	Капсуль детонатор КД№8А	2		
9.	Електродетонатор ЕДП, ЕДП-р, ЕД-8Ж	3		
10.	Вогнепровідний шнур ОШП	2 м		
11.	Детонувальний шнур		50 м	
12.	Запалювальна трубка промислова ЗТП-50, ЗТП-150, ЗТП-300	3		
13.	Тліючий ґніт	0,05 м		
	Прилади і пристрої			
14.	Переносний міст Р-353		3	
15.	Малий омметр М-57		3	
16.	Провід саперний СПП-1		1000 м	
17.	Підривний провід П-274М		1000 м	
18.	Катушка КСП-2		2	
	Підривні машинки			
19.	КПМ-1А		3	
20.	КПМ-3У		3	
21.	ПМ-4		3	
	Оснащення та спорядження			
	Індивідуального захисту			
22.	Захисний бронешолом 3-А рівня захисту з захисним екраном		5	
23.	Захисний бронежилет 4-го класу захисту		5	
24.	Наколінники		5	
25.	Легкий захисний костюм Л-1		5	
26.	Загальновійськовий захисний комплект ЗЗК		5	
27.	Комплект захисного одягу «Рятувальник»		5	
28.	Респіратор фільтруючий	1		
29.	Протигаз фільтруючий	1		

1	2	3	4	5
30.	Протигаз промисловий фільтруючий	1		
31.	Ізольуючий дихальний апарат на стисненому повітрі		5	
	Пошуку вибухонебезпечних предметів			
32.	Garrett GTI 2500		5	
33.	Minelab F3		5	
34.	Guartel MD 3000		5	
35.	Vallon VMH 3 CS		5	
36.	Vallon EL 1302 D2		5	
37.	Schonstedt GA 72CD		5	
38.	Schonstedt GA 92XTD		5	
39.	CEIA CMD		5	
40.	ІМП		5	
	Розмінування			
41.	Комплект №75		5	
42.	Комплект №77			
43.	Комплект піротехніка		5	
44.	Щуп, ніж саперний		5	
	Знешкодження			
45.	ДІВ-М1			
	Навчальні макети (в натурному вигляді або в презентаційних матеріалах у співвідношенні не менше ніж 9:1)			
46.	Заряди СЗ-1, СЗ-3, СЗ-3А, СЗ-6, СЗ-1П, СЗ-4П, СЗ-6М, КЗ-1, КЗ-2, КЗ-4, КЗ-5, КЗ-6, КЗ-7, КЗУ, КЗ-2, УМКЗ, КЗК		1 комплект	
47.	Авіаційні бомби з підривниками АО-1, АО-2,5, АО-8, АО-10, АО-15, АО-20, АО-25, ФАБ-50, ФАБ-100, ФАБ-250, ПТАБ-2,5-1,5, ПТАБ-10-2,5, ПТАБ-2,5М, ПТАБ-2,5КО		1 комплект	
48.	Авіаційні некеровані ракети з підривниками С-5М1, С-5К, С-5КП, С-5КО, С-8, С-8А, С-8Б, С-24, С-130Ф, С-250Ф		1 комплект	
49.	Артилерійські боєприпаси з підривниками АС-23мм, АС-30мм, АС-37мм, АС-40мм, АС-45мм, АС-57мм, АС-76,2мм, АС-85мм, АС-100мм, АС-105мм, АС-122мм, АС-125мм, АС-152,4мм, АС-180мм, АС-203мм, АС-280мм		1 комплект	
50.	Мінометні міни з підривниками 37мм, 50мм, 60мм, 81,4мм, 82мм, 105мм, 107мм, 120мм, 160мм, 240мм		1 комплект	
51.	Боєприпаси до засобів ближнього бою ВОГ-17, ВОГ-17М, ВОГ-25, ВОГ-25П, ПГ-7В, ПГ-7ВС, ПГ-7ВЛ, ПГ-7ВР, ОГ-7В, ОГ-9		1 комплект	

1	2	3	4	5
52.	Інженерні боєприпаси ПМН, ПМН-2, ПМН-3, ПМН-4, ОЗМ-4, ОЗМ-72, МОН-50, МОН-90, МОН-100, МОН-200, ТМ-62М, ТМ-62П, ТМ-62Т, ТМ-72, ТМ-73, ТМ-83, ПТМ-1Г, ПТМ-3, ПОМ-1, ПОМ-2, ПОМ-2Р, СМ, ТМК-2, ПФМ-1, ПФМ-1С, ПДМ-3Я		1 комплект	
53.	Підрильники до інженерних боєприпасів МУВ, МУВ-2, МУВ-3, МУВ-4, ВПФ, ПВ-42, ЧМВ-16, ЧМВ-42, ЧМВ-60, ЕХВ-7, ВЗД-3М, ВЗД-6Ч, МВЕ-72, МВЕ-НС, МВН-80		1 комплект	
54.	Макети вибухових речовин та засобів підрилу		1 комплект	
Медичне оснащення				
55.	Повноростовий манекен дорослого		1	
56.	Манекен для серцево-легеневої реанімації		1	
57.	Манекен для роботи з дихальними шляхами		1	
58.	Повноростовий манекен немовляти		1	
59.	Засіб механічний для зупинки кровотечі по типу турнікету	1		
60.	Назофарингіальні повітропроводи різних розмірів		4	
61.	Орофарингіальні повітропроводи різних розмірів		3	
62.	Мішок типу Амбу з набором масок, кисневим резервуаром і кисневою трубкою		1	
63.	Бар'єрний пристрій для штучної вентиляції легень «рот до лицевої маски»		3	
64.	Нереверсивна киснева маска з мішком і трубкою		1	
65.	Кисневий балон		1	
66.	Еластичні бинти	1		
67.	Косинки трикутні	1		
68.	Шини іммобілізаційні гнучкі	1		
69.	Рукавички медичні		100	
70.	Термоковдри	1		
71.	Серветки марлеві різних розмірів		10	
72.	Ножі атраматичні		3	
73.	Плівка харчова		1	
74.	Навчальний автоматичний зовнішній дефібрилятор		1	
75.	Шийні коміри різних розмірів		3	
76.	Стропоріз		1	
77.	Пакет перев'язувальний індивідуальний з еластичним компресійним компонентом і захисною вологостійкою оболонкою		4	
78.	Бинт марлевий медичний нестерильний 7×14	1		

1	2	3	4	5
79.	Захисні щитки для очей при пораненні ока		4	
Натурна ділянка				
Навчальні місця для відпрацювання вправ:				
80.	Прокладання електровибухової мережі		1	
81.	Створення мінералізованої смуги		1	
82.	Підрилу дерев'яних конструкцій		1	
83.	Підрилу будівель та споруд		1	
84.	Підрилу металевих конструкцій		1	
85.	Виявлення вибухонебезпечних предметів		1	
86.	Знищення вибухонебезпечних предметів		1	
87.	Дистанційного вилучення підрильників		1	
88.	Знищення авіаційних бомб на місці		1	
89.	Роботи з металодетекторами		1	
90.	Проведення суцільного розмінування місцевості		1	
91.	Зондування місцевості шупом		1	
92.	Налаштування металодетекторів		1	
Плакати				
Стенди				
Муляжі, моделі				
				За необхідністю

Зауваження та пропозиції щодо змісту стандарту

надсилати за адресою:

03035, м. Київ, вул. Митрополита Василя Липківського, 36,

Інститут модернізації змісту освіти Міністерства освіти і науки України.

Відділ наукового та навчально-методичного забезпечення змісту професійної освіти

Телефон: (044) 248-91-16